

Täysistunto

Tiistai 14.2.2023 klo 14.04—16.53

Täysistunto alkoi klo 14.04. Täysistunto päättyi klo 16.53.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (14.04—16.00) ja puhemies Matti Vanhanen (16.00—16.53).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pahoittelut, että olemme puhemiesneuvoston kokouksen tähden viitisen minuuttia myöhässä.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 111-117/2022 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi avioliittolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 172/2021 vp

Lakialoite LA 39/2019 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 26/2022 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskusteluun, edustaja Räsänen.

Keskustelu

14.05 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on siis käsiteltävänä lakiesitys pakkoavioliiton mitätöinnistä tai pakkoavioliiton kumoamisesta. Pakkoavioliittohan on sellainen ihmisloukkaustilanne, johon liittyy usein myös paljon muita ongelmia. Se voi tarkoittaa suvun tai yhteisön hylkäystä. Se voi tarkoittaa kunniaväkivaltaa, jopa kuolemaa. Aina taustalla ei kuitenkaan ole suku tai kulttuuriset seikat. Joissain tapauksissa on voitu

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

esimerkiksi pakottaa avioitumaan kolmannen valtion kansalaisen kanssa, jotta jälkimmäinen saisi oleskeluoikeuden. Länsimaissa, esimerkiksi Suomessa, pakkoavioliitoista arviolta jopa noin kolmannes on lapsiavioliittoja, joissa joko toinen tai molemmat puolisoista ovat alle 18-vuotiaita.

Tässä esityksessä siis esitetään, että avioliittolakiin lisätään säännökset avioliiton kumoamisesta. Tämä avioliiton kumoaminen olisi siis avioeroon nähden vaihtoehtoinen menettely pakottamalla solmitun avioliiton purkamiseen. Tämä on mielestäni erittäin kannatettava, mutta samalla täytyy muistaa, että pelkästään tämä juridinen toimenpide ei riitä vaan pakkoavioliiton uhri voi olla hyvin monella muullakin tavoin avun tarpeessa.

Mutta sitten tähän mietintöön on liitetty vastalause, jossa ovat kokoomuksen kansanedustajat tämän vastalauseen allekirjoittajina, ja he ehdottavat, että myös pakkoavioliiton mitätöinnin tulisi tämän kumoamisen rinnalla olla mahdollista, ja kyllä mielestäni nämä perustelut, jotka tässä vastalauseessa ovat, ovat harkinnan arvoisia, ja itse tätä kyllä kannattaisin. Kumoamisen oikeusvaikutukset olisivat todellakin samat kuin avioeroissa, ja mitätöinti tarkoittaisi, ettei avioliittoa koskaan ole ollut, eli ne oikeudet ja velvollisuudet, jotka puolisoille syntyvät avioliittoon vihkimisen myötä, katoaisivat. Tämä mitätöintivaihtoehto voisi olla parempi joissakin tapauksissa — ehkä harvemmissa tapauksissa, mutta joissakin tapauksissa — esimerkiksi silloin, kun liitto on lapseton, tai tapauksissa, joissa uhri on varakkaampi, koska jos avioliitto vain kumotaan, niin sitten ne ikään kuin avioeroon kuuluvat oikeusvaikutukset myös omaisuuden osalta jäävät ja ovat uhrin kannalta epäedullisia. Eli pitäisin tarkoituksenmukaisena, että uhrilla olisi mahdollisuus tehdä valinta mitätöinnin ja kumoamisen välillä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Keto-Huovinen.

14.08 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Teen kokoomuksen vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta pakkoavioliiton kumoamiselle vaihtoehtoisena menettelynä mahdollistetaan myös pakkoavioliiton mitätöinti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Sjöblom.

14.09 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Kannatamme pakkoavioliiton kumoamismahdollisuuden säätämistä lakiin, mutta samaan aikaan pidämme tärkeänä, että myös mitätöintiin olisi mahdollisuus. Olisi erittäin tärkeää, että uhri voisi oman oikeusturvansa toteutumisen vuoksi valita parhaiten sopivan menetelmän. Siksi kannatan edustaja Keto-Huovisen esitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Reijonen.

14.09 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme nyt avioliittolain muuttamista. Kun tätä pakkoavioliittoa ja sen kumoamista käsittelemme, niin ihan mielenkiintoista olisi kuulla valiokunnalta ja muilta, jotka mukana ovat olleet tätä asiaa käsittelemässä aikaisemmin, koskeeko tämä mitenkä isoa osaa käytännössä. Mitenkä isoa ihmismäärää tämä on koskettanut ja tulee koskemaan? Onko minkälaista arviota tästä? — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

14.09 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tätä valiokunta käsitteli huolellisesti. Tuossa edustaja Räsänen toi esille mitätöinnin mahdollisuuden. Valiokunnan enemmistö ei nyt puoltanut tätä. Ministeriöhän on tutkinut tarkkaan, mikä olisi se paras keino puuttua tähän ilmiöön, itse asiassa erittäin epätoivottavaan ilmiöön. Tässä mikään näistä, oli se sitten mitätöinti tai kumoaminen, ei tehoaisi, kuten kuulimme asiantuntijakuulemisessa, siihen, että kulttuurinen ja uskonnollinen avioliitto saattaa jäädä silti voimaan.

Tässä toitte esille, että jos se olisi mitätöinti, niin silloin kaikki oikeudet poistuisivat. Se on juuri se ongelma. Esimerkiksi lapsiavioliitto on tänne tullut, ja jos se mitätöitäisiin, jäisi vielä ongelmia lapsen asemasta ja avio-oikeudesta, joita pitäisi säädellä erikseen. Lisäksi valiokunta päätyi tähän kumoamiseen juuri siitä syystä, että kun ministeriö oli tarkastellut näitä eri vaihtoehtoja, niin ongelma tosiaan on se, että se ei pureudu tähän uskonnolliseen ja kulttuurilliseen avioliittoon.

Myöskään en henkilökohtaisesti eikä perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsonut tarpeelliseksi olla mukana tässä vastalauseessa sen vuoksi, että siinä olisi kolme eri vaihtoehtoa: olisi nykyinen avioero, olisi kumoaminen ja mitätöinti. Jo nyt tuli merkittäviltä perheoikeuden asiantuntijoilta, muun muassa professori Kankaalta ja professori Heliniltä, ja myös Asianajajaliitolta vahvaa kritiikkiä siitä, että tämä sotkee jo nyt suomalaista avioliittojärjestelmää, koska tässä tietyllä tavalla tulee syyllisyysperiaate harkintaan, kun nykyisinhän pääsee vain hakemuksella eroon tietyn ajan vuoksi.

Oikeuskäytännön varaan jää myös hyvin pitkälle se, jos on kilpailevat hakemukset. Tämä lopputulos on kyllä mielestäni aivan sama tällä lainsäädännöllä kuin se olisi, jos sitä kutsuttaisiin mitätöinniksi. Ehkä tässä on kysymys enemmän siitä, miltä se ulospäin näyttää.

Myöskin ajattelen, että tätä lakia pitää seurata sen vuoksi, toimiiko nykyinen osituksen sovittelua koskeva pykälä riittävällä tavalla tässä, niin että pakotettu varakkaampi osapuoli ei joudu luovuttamaan tasinkoa, vai tuleeko sinne säätää erillinen pykälä tästä. Tästäkin keskusteltiin lakivaliokunnassa, ja tästä syystä me annoimme ponnet seurata tätä lakia, sen toimivuutta, tuleeko siitä kenties ongelmia, kun tähän koskee kaikkia, niin ettei joku kekseliäs huoltoriita-/avioeroriitahenkilö ala käyttää tätä sitten estääkseen ehkä pikaisen mahdollisuuden saada avioero. Pohdimme tämän erittäin huolellisesti, ja sen takia aina-kaan henkilökohtaisesti en ollut mukana tässä kokoomuksen vastalauseessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Räsänen.

14.13 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Olen edustaja Meren kanssa, valiokunnan puheenjohtajan kanssa, samaa mieltä siitä, että varmasti kumoaminen on suurimmassa osassa tapauksia se paras vaihtoehto, etenkin silloin kun on pitkäaikainen parisuhde tai pariskunta on ollut pitkään yhdessä, silloin kun heillä on lapsia, silloin kun uhri on puoli-soaan varattomampi ja kun liitossa ei ole väkivaltaa, mutta niissä ehkä harvoissa tapauksissa, joissa uhri on varakkaampi tai liitossa on ollut huomattavasti väkivaltaa, liitto on solmittu esimerkiksi taloudellisen hyväksikäytön vuoksi, ajattelen, että olisi hyvä, että uhrilla olisi mahdollisuus myös tämä mitätöinti valita — eli se olisi uhrin valinta, valitseeko hän kumoamisen vai mitätöinnin.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Se on kyllä varmasti totta, että juristeille tästä tulee päänvaivaa, että tässä on nyt monenlaisia vaihtoehtoja — on siis todellakin avioero tai kumoaminen, mahdollisesti mitätöintiäkin, jos eduskunta siihen päätyy — mutta on hyvä, että tällä tavoin olemme tätä pakkoavioliitto-ongelmaa purkamassa ja siihen tuomassa apua.

Täällä kyseltiin sitä, kuinka paljon näitä tapauksia on. Muistaakseni niitä Suomessa on keskimäärin noin viitisenkymmentä tapausta vuodessa. Ehkä valiokunnan jäsenet osaavat paremmin vastata tähän kysymykseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

14.14 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan jäsenet ovat käyneet hyvää ja asiantuntevaa keskustelua tästä sinänsä erittäin tärkeästä ja niille ihmisille, joita tämä koskettaa, todella merkittävästä kysymyksestä eli pakkoavioliittojen purkamisesta ja siitä, mitkä ovat sitten oikeat keinot siihen. On tärkeää, että tähän ongelmaan puututaan, ja myös tämä kumoaminen on askel oikeaan suuntaan tässä asiassa. Mutta tosiaan, arvoisa puhemies — samalla tavalla kuin edustaja Räsänen täällä edellä on asiaa perustellut, tai niin kuin edustaja Keto-Huovinen edustaja Sjöblomin kannattamana on vastalauseen mukaisen muutosesityksen tehnyt — kyllä myös mitätöinnin olisi tärkeää olla tässä mukana. On paljon tärkeämpää, että eduskunta turvaa näiden pakkoavioliiton uhriksi joutuneiden ihmisten asemaa kuin että ikään kuin tällaisesta juristerian näkökulmasta ajattelisimme, mikä sattuu olemaan tuomioistuinkäsittelyn tai asianajajien kannalta helpointa terminologiaa ja lainsäädäntöä. Elikkä tässä mielessä näen vastalauseen mukaisesti, että myös tämän mitätöinnin olisi syytä olla mukana tällaisissa pakkoavioliittojen purkamisen muodoissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

14.16 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Joo, en ainakaan itse henkilökohtaisesti eikä valiokuntakaan minkään juristerian vuoksi katsonut tätä mitätöintiä tämän lainsäädännön yhteydessä mahdottomaksi. Lakivaliokuntahan antoi lausuman siitä, että tätä seurattaisiin ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin, jos tuo mitätöinti halutaan tähän lisätä, mutta kun ministeriö on juuri tehnyt lainvalmistelun yhteydessä tämän arvioinnin, niin katsottiin tarpeettomaksi ja ehkä jopa haitalliseksi tehdä se tässä yhteydessä. Valiokuntahan toteaa, että mitättömyys merkitsee sitä, että puoliso ja mahdolliset lapset menettäisivät kaikki avioliittoon perustuvat oikeudet, ja sillä voisi olla kohtuuttomia vaikutuksia. Lisäksi tuossa tuli esille, että se poistaisi kaiken sen, että on ollut naimisissa.

Tässä kumoamisen yhteydessä tuli esille sama ongelma, elikkä kun sinne rekisteriin tulee sitten ”naimaton” tai mikä nyt on ollut aikaisemmin, niin kun meillä on tämä avio-oikeusjärjestelmä ja oikeus ja velvollisuus suorittaa ositus, niin sitten piti kuitenkin luoda semmoinen järjestelmä, että siellä tulee tietty merkintä, että sinä olet ollut naimisissa, koska ne, jotka ovat perintöoikeuden kanssa paljon pelanneet, tietävät, että kun on ollut naimisissa, niin pitää selvittää, onko ositus suoritettu ja onko leskellä tai aviopuolisolla vaatimuksia. Tästä syystä sama ongelma tulisi kyllä tämän mitätöinninkin osalta, koska sitten siellä on tiettyjä oikeusvaikutuksia.

Eli meillä on tällainen aviovarallisuusjärjestelmä, joka on itse asiassa vähän ongelmallinen. Meillä esimerkiksi perinnön vastaanottaminen vanhenee lähtökohtaisesti kymmenessä vuodessa, mutta olen tässä edustaja Kurvisen kanssa itse asiassa viime kaudella teh-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

nyt lakialoitteen siitä, että myös ositusvaade voisi vanhentua noin kymmenessä vuodessa. Nythän se aiheuttaa erilaisia ongelmia jopa tämäntyyppisissä tai missä muissa tahansa kuolinpesissä, kun jopa 20—30 vuotta vanhoista avioeroista pitää lähteä jostakin selvittämään, onko ositus toimitettu ja ovatko esimerkiksi kuolinpesän osakkaat kaikki siinä. Eli se ei ole juristeriaa, vaan se johtuu meidän lainsäädännöstä, jota pitäisi sitten muuttaa.

Mutta tosiaan lakivaliokunta kyllä puolsi tämän asian seuraamista, ja jos tämä osoittautuu riittämättömäksi, niin totta kai se pitää tuoda. Eihän me nyt vastusteta missään tapauksessa sitä, että asiat on riittävällä tavalla hoidettu, vaan sitä, että jos on juuri tehty valinta, niin sitten saman tien alettaisiin tekemään jo kolmatta valintaa. Kyllä se kuitenkin niin on, että meidän on pidettävä oikeusjärjestyksessäkin jonkinlainen keinovalikoima. Se on hyvin poikkeuksellista, että ihminen voi itse niin sanotusti valita useista vaihtoehdoista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Myllykoski.

14.19 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Mielestäni valiokunnan puheenjohtaja kuvasi hyvin kyllä sitä problematiikkaa, mikä sitten tähän mitätöintiin voisi tulla. En ole tapausasiantuntija, vaikka elävän leski olenkin, mutta siinä mielessä täytyy tuoda tämä esille.

Mitä itse luen lehdistä ja mitä kohtaan, niin yleensä hyväksikäyttäjä on sitä taloudellista asemaa hyödyntävä ja se voimakkaampi osapuoli kyllä näissä tilanteissa. Mennäänpä nyt vaikka siihen, mihinkä lainsäädäntöä yleensä tehdään: heikommassa asemassa olevan turvaamiseksi. Ja valiokunnan lähtökohta on ollut kyllä oikea siinä mielessä, että pidättäytytään tässä, mitä nyt esitetään, ja seuraaminen on toki hyvää. Mielestäni, vielä kerran sanon, valiokunnan puheenjohtaja hyvin avasi tämän problematiikan, ja tästä on hyvä mennä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Räsänen.

14.20 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Korostan vielä, että ehdottomasti useimmissa tapauksissa juuri tämä avioliiton kumoaminen on se oikea ja parempi vaihtoehto, ja tässä vastalauseessahan ei olla sitä vastustamassa vaan kannatetaan — tuotaisiin vaan tämä mitätöimisen vaihtoehto tähän rinnalle.

Tuossa edustaja Meri puhui näistä vaikutuksista perinnönjakoon. Itse luen täältä lakivaliokunnan mietinnöstä tästä mitätöintivaihtoehdosta, ja tässä sanotaan, että sen seurauksena puoliso ei voi vaatia avioliittoon perustuvia oikeuksia, jotka koskevat esimerkiksi perintöä. Eli ymmärtääkseni tätä ongelmaa perinnön kohdalla ei tulisi, että näitä vaatimuksia voisi seurata, jos tämä mitätöintivaihtoehtokin olisi olemassa ja jos sitä joku uhri haluaisi käyttää. Ja lähinnä se tulisi todellakin kyseeseen niissä tapauksissa, joissa uhri olisi sitten se varakkaampi osapuoli.

Tarkistin vielä tämän pakkoavioliittojen määrän. Suomessahan viime vuosina pakkoavioliittojen määrän on havaittu kasvavan, ja viimeisin tilasto on todellakin se, että ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaaksi otettiin 52 henkilöä, joiden arvioitiin joutuneen pakkoavioliittoon. Se on huolestuttavaa, että tämä luku oli kaksi kertaa suurempi kuin edellisenä vuonna, ja aika moni näistä liitoista on solmittu, kun uhri on ollut vielä alaikäinen.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt vielä valiokunnan puheenjohtaja edustaja Meri.

14.22 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Siis tarkennuksena: Puhuin siitä, että henkilöllä olisi mahdollinen avio-oikeus — se liittyy kuolinpesän osakkaisiin — en perintöoikeudesta. Eihän tätä mitätöintilainsäädäntöä ole ollut olemassa, ja oikeuskäytännössä voisi hyvin tulla sitten eteen tilanteita, että jos jostakin tulisi tietoon, että he ovat olleet naimisissa, niin pitäisi ruveta sitten miettimään, että okei, vaikka se on mitätöity, niin onko syntynyt jonkinlaisia oikeuksia tähän kuolinpesään — mutta eihän sitä tässä nyt ole ratkaistu, kun sitä ei ole ehdotettu. Sen takia juuri, siinä on monta monessa. Mutta hyvä, kun toitte asian esille. Tarkennan, että en tarkoittanut perintöoikeutta vaan nimenomaan tätä mahdollista avio-oikeutta ja oikeutta tehdä ositusvaatimuksia, mikä tuli tässä kumoamisen yhteydessä myös esille ja mistä syystä sinne rekisteriin tehdään merkintä, että vaikka siellä lukisi ”naimaton”, niin siellä on semmoinen merkintäkoodi — en tiedä nyt, minkä näköinen se tulee olemaan — juuri sen takia, että jos lähdetään etsimään sitten vanhoja avioliittoja ja niitä tarvitaan, niin sieltä sitten se löytyy. Tässä on juuri tämä avio-oikeudellinen ongelmatiikka.

Tämä on tärkeä keskustelu, ja kyllähän tämä ehdottomasti on epämiellyttävää kaikin tavoin. Ei ketään pidä avioliittoon pakottaa, ja jos tämmöistä tapahtuu, niin kyllä siitä puolisosta pitää päästä eroon ja niin, että todella pääsee. Mutta edelleen tähän jäävät nämä uskonnolliset ja kulttuuriset avioliitot, joista sitten asiantuntijakuulemisissakin tuli esille, että miten niihin voidaan vaikuttaa, ja kyllä se on sillä vaikuttamalla, että näissä uskonnollisissa yhdyskunnissa tuodaan esille, että Suomessa noudatetaan Suomen lakia ja jos täällä on avioero tai mitätöinti tai kumoaminen tai mikä se ikinä sitten onkaan nimeltään, niin se on sitten siinä ja naimisissa ei enää olla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tiilikajärven kansallispuiston laajentamisesta

Hallituksen esitys HE 308/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 99/2020 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 20/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Mennään keskusteluun. — Edustaja Reijonen.

Keskustelu

14.24 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme Tiilikajärven kansallispuistoa. Tiilikajärvi on siellä Rautavaaralla, ihan siellä lähellä, missä itse asuste-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

len. Rautavaara on siinä aika lähellä ja saman paikallislehden alueella, missä omakin kuntani, se, missä asustelen, niin että sitten aina lehdestä saa lukea näitä kuulumisia.

Se Tiilikkajärvi on tosiaan aika semmoinen iso ja miellyttävä alue, ja Rautavaara on kovasti sitä kehittänyt. On ihan mielenkiintoista ollut seurata sitä, miten kovasti sinne odotetaan ihmisiä tosiaan käymään. Siellähän on parkkialueita jouduttu laajentamaan ilmeisesti, eli nämä parkkialueetkaan eivät ole aina ihan riittäneet.

Tosiaan on mielenkiintoinen alue, niin että kannattaa siellä käväistä. Joskus kuntavierailulla kun olen käynyt, niin olen kuullut tästä, että tämä, mikä on menossa, on ihan hyvä projekti siellä kunnassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Simula.

14.25 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Hallitus lupaa hallitusohjelmassaan turvata metsästyksen edellytykset, ja voihan sitä itselleen väittää, että ne tässäkin hallituksen esityksessä turvataan, mutta jos ihan rehellinen itselleen on, niin ymmärtää ja huomaa, että tämä Tiilikkajärven kansallispuiston laajentaminen kaventaa metsästysmahdollisuuksia tarpeettomasti nykyisestä. Tarpeetonta se on siksi, että metsästys ei ole uhka luonnonsuojelulle vaan nimenomaan tukee luonnon monimuotoisuutta, ja on myös täysin kiistatonta, että retkeilyalueen käyttö sekä metsästys voidaan aina suunnitella siten, ettei metsästys uhkaa kenenkään turvallisuutta. Turvallisuus on aina metsästyksen lähtökohta muutoinkin, oli alue mikä tahansa. On mainittava tässä myös se, että uudet teknologiat ovat parantaneet turvallisuutta entisestään, ja esimerkiksi metsästäjien laajasti käyttämä Tracker-sovellus sisältää maksuttoman ominaisuuden, jolla pystyy näkemään kartalla lähialueella liikkuvat sovellusta käyttävät ihmiset.

Aloite kansallispuiston laajentamiselle on tosiaan tullut Rautavaaran kunnalta ja Pohjois-Savon liitolta, siis paikallisilta toimijoilta. Paikalliset toivovat joka kerta, että metsästys huomioitaisiin kansallispuistohankkeissa ja muussa luonnonsuojelussa, mutta käytännössä aina käy niin, että metsästys kielletään tai sitä vähintään rajoitetaan. Tämän perusteella eri tahojen ei enää kannata esittää suojelualueita tai toiveita kansallispuistojen perustamiseksi tai laajentamiseksi, mikäli he haluavat turvata metsästyksen alueellaan. Surullista sinänsä, että metsästys halutaan jatkuvasti asettaa vastakkain luonnonsuojelun kanssa. Se ei lisää luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä, päinvastoin.

Kansallispuistojen määrän kasvaessa ja suojeltujen alueiden lisääntyessä metsästysmahdollisuudet tosiasiallisesti siis kaventuvat. Etenkin keskustalle tiedoksi, ettei se ole mitään metsästyksen turvaamista todeta metsästyksen jatkuvan kansallispuiston ulkopuolisilla alueilla. Tokihan se jatkuu, mutta metsästysalueet pienenevät, ja nämä Tiilikkajärven alueeseen liitettävät uudet alueet ovat hyvin hankalan mallisia, mikä vaikeuttaa metsästyksen toteuttamista. Eläimet myös oppivat varsin nopeasti, missä metsästystä harjoitetaan ja missä ei, jolloin ne pakkautuvat suojelluille alueille.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina on alkanut näyttää pahasti siltä, että metsästäjiltä kyllä halutaan palveluita yhteiskunnalle, kuten suurriistavirka-apua kolaripaikalle tai eläinkantojen laskentaa sekä näytteiden keräämistä, mutta itse metsästystä yritetään vaikeuttaa milloin milläkin keinolla. Pienpetoja ja vieraslajejakin odotetaan metsästäjien metsästävän ahkerasti, mutta jos metsästystä muuten koko ajan suitsitaan ja vaikeutetaan, on aika turha ja todella epäreilua odottaa, että väki pelkii pienpetoja metsästäisi. Metsästäjät an-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

saitsevat kunnioitusta tekemästään riistanhoitotyöstä, ja suomalaisen metsästysperinteen, myös koiralla metsästämisestä, tulevaisuus pitää turvata eikä vaikeuttaa koko ajan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

14.29 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat, hyvää ystävänpäivää kaikille!

Edellä edustaja Simula piti hyvän puheenvuoron, hän on itsekin metsästäjä ja tuntee hyvin tämän kokonaisuuden. Tänään meillä on käsittelyssä Tiilikkajärven kansallispuiston laajentaminen. En itse ole tämän kansallispuistolaajennuksen käsittelyyn eduskunnassa osallistunut, en kuulu tällä hetkellä ympäristövaliokuntaan, mutta aikanaan sain kuulua ja olla siellä mukana tekemässä useampaa kansallispuistoa. Jo silloin nämä metsästyskysymykset nousivat varsin vahvasti esille, se huoli oli tiedetty ja tunnettu, ja minun mielestäni edustaja Simula kyllä hyvin kuvasi tätä tilannetta.

Monessa paikassa riittäisi edes rajoitettu metsästysoikeus, sekin olisi jo paljon, mutta sitten, kun mennään tähän täyskieltoon, tässä edellä kuvattiin niitä haasteita, joita tulee tapahtumaan muun muassa esimerkiksi eteläisessä Suomessa olevien kansallispuistojen kohdalla, jos täyskieltoon metsästyksen osalta mennään. Täyskielto siis tarkoittaisi myös sitä, että sorkkaeläinten ajot kiellettäisiin näillä alueilla. Ja itse asiassa tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä on hallituksen esitys 270/2022, jossa ilman aseita kansallispuistojen alueilla tehtävästä sorkkaeläinten ajosta tehtäisiin kiellettyä. Näyttää siltä, että pala palalta murennetaan tätä ikiaikaista oikeutta metsästä. [Petri Huru: Juuri näin!] Meillä on ollut kuitenkin Suomessa monia kansallispuistoja, joissa metsästys on sallittu. Välillä herää sellainen tunne, onko se ikiaikainen oikeus sitten erilainen sen mukaan, onko suku asunut jossain eri puolella Suomea. Jos ihmiset ovat asuneet eteläisessä Suomessa ja harrastaneet metsästystä, riistanhoitoa, niin he ovat tällä hetkellä eriarvoisessa asemassa muutamaa muihin kansallispuistoihin nähden, joissa metsästystä on sallittu.

Nyt olen huolissani tästä hallituksen esityksestä 270/2022, joka on selkeästi tietyllä tavalla liitännäinen myös tähän tänään käsittelyssä olevaan Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamiseen. Toivon, että eduskunnassa käydään vielä perusteellinen, huolellinen läpikäynti siitä, mitä vaikutuksia sillä tulisi olemaan, jos tämä hallituksen esitys 270 tullaan hyväksymään ja metsästys jopa ajon osalta tultaisiin kieltämään esimerkiksi Nuuksion kansallispuistossa.

Tässä on käynyt niin, että tätä esitystä on tämä vasemmistohallitus vienyt eteenpäin. En tiedä, missä keskusta on ollut näistä neuvotteluista. Haluan uskoa, että on ollut pois, kerran en ole ennen nähnyt, että tämäntyyppiset esitykset ovat edenneet, jos keskustalla on ollut mahdollisuus sanoa niihin jotain. Tai sitten tässä on käynyt niin, että tämä on ollut osa jotain isompaa lehmänkauppaa, jossa metsästys on laitettu osaksi jotain isompaa kokonaisuutta.

Nuuksion kansallispuistosta on kantautunut lukuisia huolestuneita yhteydenottoja, ja pahalta näyttää, että tämä esitys on menossa eteenpäin täysmetsästyskiellon osalta. Tässä on käynyt niin, että lausuntokierroksen aikana ei näitä lausuntoja ole edes kattavasti otettu, eli tässä on jäänyt isolta osin tämä yksi näkökulma kokonaan huomiotta. [Mikko Lundén: Oho!]

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Toivon, arvoisa puhemies, että eduskunnan ympäristövaliokunta ei edes vaalien läheksyessä hätiköiden tätä asiaa tule eteenpäin viemään vaan ottaa mieluummin sitten aikalisän ja jättää tämänkin huonon esityksen tulevalle hallitukselle paremmin tehtäväksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

14.34 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on kuultu kaksi metsästystä käsittelevää puheenvuoroa, omani on sitten enemmän retkeilijän ja luonnonsuojelijan. Tässä puheenvuorossani ei nyt ole käsitelty tai pohdittu tätä lakiesitystä, johon Heinonen viittaa, mutta kun Nuuksion kansallispuistoon viittasitte, niin minä olen siellä partiolaisena aika montakin retkeä nuorena tehnyt ja olen myös metsästäjiä juossut karkuun ihan sen vuoksi, että en tiedä, leikilläänkö vai vahingossako, kuitenkin kohteena pelottelulle olivat nuoret partiolaiset. Tämmöisiä viestejä sieltä on tullut aikaisemminkin, että partiolaiset ja retkeilijät tietävät niitä alueita, mitä välttää, missä metsästäjät liikkuvat. [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa] Ja kyllä meidän kansallispuistoilla on muutakin tarkoituspää kuin metsästyksen mahdollistaminen, eli varmasti on syytä hallituksen lakiesityksessä taustalla.

Mutta nyt sitten Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamiseen:

Hallitus ehdottaa Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamista nykyisestä 35 neliökilometristä noin 75 neliökilometriin, eli puiston pinta-ala yli kaksinkertaistuisi. Tiilikkajärven alueeseen kuuluu muun muassa vanhaa luonnontilaista metsää ja arvokkaita soita. Kansallispuisto on perustettu säilyttämään harjuluontoa sekä soita, metsiä ja erämaista järvi- ja jokiluontoa. Laajennusalue sisältää arvokkaita ja monimuotoisia suoalueita, Pumpulikirkon vanhoja metsiä sekä laajan kokonaisuuden talousmetsiä Ylä-Keyrityjärven pohjoispuolelta, ja kannatan lämpimästi tätä laajennusesitystä.

Arvoisa puhemies! Luonnonvarakeskuksen mukaan muun muassa metsien liiallinen harventaminen ja puiden liian nuorena kaataminen ovat syitä siihen, että Suomen maankäyttösektori on muuttunut hiilinielusta päästölähteeksi. Lisäksi metsätalouden toimet ovat vähentäneet tiettyjen elinympäristöjen, kuten vanhojen luonnontilaisten metsien, määrää ja heikentäneet niiden laatua. Metsien talouskäyttö on ensisijainen uhanalaisuuden syy 74 prosentille kaikista uhanalaisista metsälajeista. Suomalaisella metsäluonnolla ei siis mene hyvin. Lukuisat metsälajit kärsivät voimakkaan metsätalouden seurauksena elinympäristöjensä muutoksista. Tiilikkajärven kansallispuiston laajennus tukee hallituksen tavoitetta luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämisestä. Seuraava hallitus toivottavasti tähtää myös luonnon monimuotoisuuden elpymiseen.

Kansallispuistoilla on tärkeä rooli sekä luontokaton että ilmastonmuutoksen hillinnässä mutta myös ihmisten luontosuhteen ylläpitämisessä ja ympäristökasvatuksessa. Kansallispuistot ovat tärkeitä matkailukohteita, joiden kävijämäärät ovat kasvussa, mikä lisää tarvetta kansallispuistoverkoston laajentamiselle ja puistojen kehittämiseksi. Laajentaminen on siis tärkeää myös kansallispuistojen säilymisen kannalta, sillä se, että siellä liikkuu hyvin paljon ja koko ajan kasvava määrä ihmisiä, myös kuluttaa kansallispuistoja. Tiilikkajärven kansallispuiston laajennushanke on hyvin suunniteltu. Se tukee niin luonnon monimuotoisuuden suojelua, virkistyskäyttöä, luontomatkausta kuin paikallistaloutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja minuutin mittainen vastauspuheenvuoro, edustaja Heinonen.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

14.37 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni edustaja Hopsu kyllä vetää mutkat aika suoriksi, että jos joskus lapsena hänelle on käynyt partiolaisena niin, että joku on häntä pelotellut Nuuksion kansallispuistossa, niin se on nyt syy demonisoida kaikki suomalaiset metsästäjät. [Inka Hopsu: En ole niin tehnyt!] Minun mielestäni varsin erikoinen puheenvuoro. Jos näin on tapahtunut, niin totta kai tällaiset henkilöt ovat toimineet väärin. Ovat ne olleet sitten metsästäjiä, retkeilijöitä tai ketä tahansa siellä metsässä kulkijoita, niin jos partiolaisia tai muita käyttäjiä on peloteltu, totta kai se on tuomittavaa ja väärin, [Petri Huru: Tietenkin!] ja siihen olisi pitänyt tietysti silloin puuttua eikä lainsäädännöllä eduskunnassa lähteä kaikkia metsästäjiä syyttämään. [Petri Huru: Juuri näin!]

Metsästäjät tekevät arvokasta työtä vieraslajien parissa, sorkkaeläinten parissa — ja edustaja Hopsu, jos te vihreät demonisoitte ja ajatte alas tästä maasta metsästyksen, niin kyllä tekin olette vielä ihmeissänne tässä maassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tässä on näköjään halukkuutta käydä debattia. — Edustaja Hopsu.

14.38 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole mikään tarkoitus demonisoida metsästäjiä. Omassa perheessänikin metsästetään useammassa sukupolvessa — itse toki en, mutta ihan tuttu on lajina sekin. [Timo Heinonen: Hyvä!]

Mutta on ihan selvää, että meillä on sellaisia alueita, meillä on myös onnettomuuksia tapahtunut — nämä ovat kylläkin Pohjois-Suomesta, Nuuksiosta en sellaista tiedä — että ihan selvästi on tarve tarkastella sitä, miten retkeily ja metsästys voidaan sovittaa yhteen ja missä ovat ne alueet, joissa niitä ei ole mahdollista yhtä aikaa harrastaa. Tämä on käsittääkseni sen hallituksen esityksen takana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Torniainen.

14.39 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tämä keskustelu meni nyt metsästyksen, niin itse kyllä lämpimästi kannatan metsästystä. Metsästäjät ja metsästysseurat tekevät äärettömän arvokasta riistanhoitotyötä ja kansallista työtä kaiken kaikkiaan, ja voin vain kuvitella, minkälainen olisi esimerkiksi suomalainen hirvikanta, jos ei metsästystä hoidettaisi sillä tavalla kuin se nykyään tehdään.

Mutta kaiken kaikkiaan tähän Tiilikajärven kansallispuistoon: Tämä aloitehan on tullut sieltä paikallisilta tahoilta, ja Rautavaaran kunta on tehnyt myöskin metsästysseurojen kanssa erittäin arvokasta yhteistyötä, ja nämä aluerajaukset, mitkä nyt tässä on kansallispuiston rajauksena tehty, ovat tulleet siellä yhteistyön tuloksena. Tähän ovat sekä kunta että metsästysseurat yhteisesti päätyneet. Ja on erittäin tärkeää tässä yhteydessä, että siellä se hirvenajo sallitaan edelleen. Se on tärkeä asia. Meillä on kahdenlaista käytäntöä: on metsästystä, jota sallitaan Pohjois-Suomen kansallispuistoissa [Puhemies koputtaa] ja sitten Etelä-Suomessa ei. Mutta tämä on hyvä keskustelu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Laakso.

14.40 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä tosiaan, edustaja Hopsu, käsittämätön esitys siitä, että joskus pikkulikkana on vähän joku pelotel-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

lut, parikymmentä vuotta sitten, milloin elämä muutenkin Suomenmaassa oli vähän erilaista, ja saattoi olla, että sitä jopa leikilläänkin tehtiin siihen aikaan, koska tilanne oli, että asuttiin tai elettiin vähän erilaisessa maassa.

Mutta täytyy sanoa, että yhtä hämmäntävää on, kun edustaja Torniainen kehuu metsästäjiä. Jokaisessa näistä meidän lakiesityksistä, mitä meillä on täällä käsittelyssä ollut, niin kuin Tiilikjärjessä ja myöhemmin vielä Nuuksiossa, siellä ei kuitenkaan metsästäjien puolta ole keskusta juurikaan pitänyt. En tiedä, onko tämä vain sitten edustaja Torniaisen oma käsitys ja keskustan on sitten eri, mutta näin se vaan on näissä mennyt. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

14.41 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua suomalaisesta metsästyskulttuurista. Metsästys on tietysti todella tärkeää suomalaisille, ja tähän keskusteluun, nyt kun koko eduskunta on koolla, haluan tuoda myös sen näkökulman, että kun täällä Etelä-Suomessa rajoitetaan mahdollisuuksia metsästää yhä enenevässä määrin ja toisaalta kaiken aikaa kasvavat petokannat esimerkiksi heikentävät vaikkapa perinteistä suomalaista tapaa metsästää koiran kanssa, niin tämä aiheuttaa suuria metsästyksen kasvupaineita pohjoiseen valtion maille, joilla taas sitten perinteisesti kuntalaiset ovat saaneet vapaasti metsästää tämän kuntalaisen metsästysoikeuden perusteella. Tämä on koettu jossain määrin myös sosiaalisesti ongelmaksi, että tämä etelässä tapahtuva metsästyksen rajoitus lisää niin valtavasti tätä metsästyspainetta pohjoisessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

14.42 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hopsun hieman kummallisen puheenvuoron jälkeen rohkenen käyttää puheenvuoron. Minäkin pienenä poikana pelkäsin hieman pimeää, mutta ei pimeää sen takia kielletty. Jos ei uskalla metsään mennä ja kuvittelee joitakin pelkoja, jos siellä joku muu on ollut, niin jos siellä joku on käyttäytynyt sopimattomasti, niin kuin edustaja Heinonen aivan oikein sanoi, on annettava poliisin tutkittavaksi sellainen käyttäytyminen. Minä olen täällä monella muullakin paikalla huomannut, täällä kaupungissakin, semmoista asiattonta käytöstä, on pantu tietä tukkoon ja vaikka mitä tehty, mutta ei niihin ole puututtu sen kovemmin käsin. Hieman toivoisin asiallisuutta.

Metsästäjät ovat hienoa sakkia. He osaavat hoitaa riistaa, poistavat valtavan määrän haittaeläimiä. Villiminkki, supikoira ja monta muuta ongelmaa hoidetaan. Suurin osa metsästäjistä ei vuosiin ole ampunut enää riistalaukaustakaan, he ovat tehneet vain riistanhoitotyötä. Samalla tämä porukka on pitänyt yllä hirvikantoja asiallisessa koossa. Toivon asiallisuutta. Tällainen heittäminen on vahingoksi vain sanojalle itselleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

14.44 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa eduskunnan puhemies! Oma huoleni liittyy myöskin siihen, että semmoista hyvää kokonaisarviota ei tehdä silloin, kun luonnonsuojelualueita laajennetaan. Meillä on Etelä-Suomessa ruuhka-alueella sellainen tilanne tällä hetkellä, että valkohäntäpeurat, toiselta nimeltään valkohäntäkauriit, sekä aiheuttavat valtavasti onnettomuuksia, tuovat punkkeja että syövät sitten puutarhureiden

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

pensaita, satoa ja ovat haitaksi yleisesti Länsi-Uudellamaalla, Satakunnassa, muuallakin. Ne kannat alkavat olla jo niin suuria, että petoeläimet eivät niitä pysty vähentämään, ja metsästys on sillä tolalla, että metsästäjien pakastimet alkavat olla jo aika täynnä. Nämä luonnonsuojelualueitten laajentamiset aiheuttavat sen, että kannat vain kasvavat ja myös haitat kasvavat, ja näin ollen ehdottaisinkin tässä vaiheessa ajattelua siitä, voitaisiinko esimerkiksi talviruokintaa [Puhemies koputtaa] vähentää tässä tapauksessa ja näin ollen [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] vähentää kantojen määrän kasvua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Reijonen ehtii tähän debattiin mukaan, ja sen jälkeen menemme takaisin puhujalistaan.

14.45 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä nousi esille metsästys ja paikallisten kuuleminen. Edustaja tässä nosti esille myös lapsuuden pelot. Totta kai paikallisia pitää kuulla, ja tällä alueella, mistä itsekkin tulen, aika lähellä, muutamana kymmenen kilometrin päässä, kyllä ainakin eläimiä ja metsää on: Ihan kotona takapihalla istuessani olen nähnyt, kun susi meni ihan siinä meidän tontilla, ja kyllä siinä lähellä on kuulemma karhukin ollut. Joskus on kuulemma jossakin nähty, että se on pudonneita omenoita ollut syömässä, ja varmaan on melkoiset kekkerit ollut siellä syksyllä, kun karhu on niitä syönyt. Kytä ainakin meillä on tullut autotalliin asti, ja jopa fasaaneja siellä lentää. En edes kehtaa sanoa, mitenkä useasti hirviä ja peuroja näkee. Kun lapsena kotipaikaltani eka kerran läksin käymään serkkuni luona, niin kuinka ollakaan, sieltä metsästä pyyhälsi oikein iso sarvipäähirvi tosiaan vastaan, mutta ei hirviä sen jälkeen ole kielletty sen enemmän kuin pimeätäkään ei ole kielletty, niin kuin edustaja Hoskonen tässä sanoi. Kyllä kuitenkin pitää kuunnella niitä paikallisia, ja pitää muistaa, että ne lapsuuden pelot eivät välttämättä nyt ole ihan sitten niitä, mitä tarvitsisi aikuisena enää pelätä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vaikka olisi kuinka hirviä juttu. — No, nyt sitten puhujalistaan. — Edustaja Hoskonen.

14.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, että kansallispuistoa laajennetaan ja paikallinen yhteisymmärrys vallitsee. Olkoon menneeksi, ei minulla ole siihen erikseen huomautettavaa. Toki näissä pitää kohtuuskin olla: ei me voida koko Suomea rauhoittaa taloustoiminnalta. Jos joku kuvittelee, että rauhoitetaan vain kaikki metsät ja kielletään kaikki työnteko ja sitten ruvetaan elämään ikään kuin mukavaa elämää, niin nykyisillä velkamäärillä, jos Suomi sille tielle lähtee, kyllä meidän lapsille ja lapsenlapsille sälytetään sellainen valtava taakka, jota ei kukaan pysty kantamaan. Meiltä aikuisilta vaaditaan nyt vastuuta, ja sama koskee tätäkin asiaa.

Kansallispuistoja tarvitaan, luonnonpuistoja tarvitaan, suojelualueita tarvitaan. Nyt olemme jo sillä rajalla, että olemme saavuttamassa kipurajan, jolloin meidän taloustoiminta alkaa kärsiä. Ja sitten minua loukkaa tavattomasti tämä varsinkin vihreiden hellimä ajatusmaailma, että metsien käyttö on tuhoamista. Sitähän se ei ole. 1900-luvun alussa oli tässä maassa tilanne, että metsiä piti rauhoittaa sen takia, että oli metsät hakattu kaskeamalla ja sitten tulivat ensimmäiset sahatavarahakkuut ja ruvettiin kuitupuuta käyttämään myös muissa tarkoituksissa. Silloin oltiin huolissaan siitä, riittääkö metsää. Silloin tehtiin metsälaki, ja siellähän alun perin luki, että metsää alkoon hävitettävä.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Nykyisin, jos metsä rahoitetaan, se käytännössä tarkoittaa sitä, että se on ikuisiksi ajoiksi rauhoitettu. Sieltä tuhoutuu ensinnä hiilinielu, kun metsää ei saa enää hoitaa, ja sitten se pikkuhiljaa muuttuu semmoiseksi vanhaksi, pystyyn lahoavaksi metsäksi, jossa muun muassa lajisto vähenee. Oikein tehty uudistushakkuuhan monimuotoisessa, pienessä metsässä — otetaan vaikka kolmenkymmenen hehtaarin tila — monipuolistaa sitä ympäristöä valtavasti. Tulee uutta elämää sinne, kun on lahoavaa puuta. Siellä löytyy marjoja, sieniä, vaikka mitä, ja eliöstö vilkastuu.

Tällainen kansallispuistohysteria meihin on istutettu julkisen sanan kautta, että tämä on se maailman pelastava tekijä. Metsien käyttö ja hakkuu evät ole tuhoamista, eivät ole. Tyyppillinen menettelytapa, millä vihreät tätä yrittävät viedä läpi, on pelottelu. Kun jossain elokuvassa oli aikanaan, että pelko on ase, niin näköjään tämä pelottelu on otettu nykyisin Vihreän liiton käyttötavaraksi. Monimuotoisuudesta tehtyjä tutkimuksia ei ole kukaan vertaisarviointiin saattanut. Pieni porukka tutkii jonkun leppäkertun esiintymistä pienellä alalla, ja jos siellä ei satu olemaan sitä leppäkerttua, niin leppäkerttu on uhanalainen. Esimerkiksi kun puhutaan — nyt otetaan yksi esimerkki, arvoisa puhemies — liito-oravasta, siitä määrästä, mitä niitä Suomessa on, ja siitä, että se on uhanalaisten listalla, sillä periaatteella esimerkiksi hirvi on erittäin uhanalainen, kaikki isot nisäkkäät ovat erittäin uhanalaisia. Liito-oravia on satojatuhansia yksilöitä, ja silti se on uhanalainen. Aivan tekopeliä koko tällainen ympäristönsuojelu.

Suomalainen ihminen, joka käyttää metsää — 600 000 metsänomistajaa — osaa metsänsä hoitaa. Ei siinä tarvita jonkun yliviisaan luontojärjestön kantaa. Ne ihmiset elävät siellä metsien keskellä ja hoitavat niitä. Kukaan ei halua elinympäristöään pilata. Toivon, että tämä arvosteleva puheenvuoro, minkä äsken saimme kuulla, jää ainoaksi laatuaan.

Ja sitten näitä kansallispuistoja perustetaan lisää. Vihreät ovat aina arvostelemassa, että henkilöautoilu aiheuttaa paljon päästöjä. Kun jonnekin pohjoiseen kansallispuistoon ajavat valtavat autoetkat kesäisin, eikö siitä tule päästöjä? Kun joku ilomantsilainen, Möhkössä asuva rouva lähtee invalidimiehelleen kauppaan ostamaan välttämättömiä päivän ruokatarvikkeita, niin hän aiheuttaa päästöjä autollaan, kun käy siellä asioimassa, kun ei sitä linja-autoliikennettä enää ole. Hänen ajamansa auto tuottaa vihreiden laskelman mukaan valtavasti päästöjä, mutta ajo toistatuhatta kilometriä Lappiin, vaikka nyt Hossaan hienoon kansallispuistoon, ei aiheuta päästöjä. Tämä tällainen ajattelu lähtee äärimmäisestä itsekkyydestä ja toisten ihmisten väheksynnästä. Toivon, että tällainen ei eduskunnassa lisäänty.

Me tarvitsemme Suomessa toki kansallispuistot ja luonnonpuistot ja muutkin puistot, mutta älkäämme tehkö niitä liikaa. Ja mitä tulee sitten tässäkin esityksessä esille nousseen metsästykseen, on aivan hävytöntä, että näiltä ihmisiltä viedään mahdollisuus harrastukseen. Metsästys on arvostettu harrastus. Metsästäjät ovat vastuullista porukkaa ja tekevät hienoa luonnonsuojelutyötä omalla sarallaan. Siellä todella pyydetään haittaeläimiä pois ja hoidetaan riistaa — ruokitaan riistaa, jos siihen on tarvetta — mutta ei näköjään ole se arvostus tänne asti levinnyt, tai eivätkö nämä ihmiset, jotka tällä keinoin puhuvat, halua siitä edes kuulla mitään?

Mauno Koivisto sanoi aikanaan viisaasti, että arvaa oma tilasi ja anna arvo toisellekin. Tässä keskustelussa toivon sitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Huru.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

14.51 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevan Tiilikkajärven kansallispuiston kävijämäärät ovat olleet melko vähäiset, ja voidaan nähdä, että onkin ollut tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin, millä esimerkiksi alueen virkistyskäytöllistä potentiaalia pystyttäisiin nykyistä paremmin hyödyntämään ja kehittämään. Tässä valossa voidaan pitää sinänsä hyvänä sitä, että pyritään luomaan uusia käytäntöjä puhtaamman sekä turvallisemman ympäristön puolesta. Yksi tällainen hyvä esimerkki on juuri kansallispuistojen perustaminen tai niiden laajentaminen. Toisaalta on hyvä huomioda sekin tosiseikka, että kansallispuistojärjestelmällä on pitkät perinteet maassamme. Näitä perinteitä on hyvä vaalia edelleen.

Tiilikkajärven kansallispuiston laajentaminen on sinällään kannatettavaa, mutta pidän kuitenkin tärkeänä, että kansallispuistoja ja retkeilyalueita perustettaessa ei tarpeettomasti kavenneta metsästysmahdollisuuksia ja paikallisten metsästys- tai kalastusoikeutta. Nyt tämän kansallispuistohankkeen laajentamisen myötä ollaan kuitenkin metsästysoikeutta merkittävästi rajaamassa. Nykyisen Tiilikkajärven kansallispuiston noin 3 500 hehtaarin alueella vain hirvenajo on sallittu. Kaikki muu metsästys on käytännössä kielletty.

Esityksen mukaan Tiilikkajärven kansallispuistoon liitettäisiin noin vajaat 2 500 hehtaaria valtion omistuksessa olevia maita Rautavaaran kunnassa. Tämä laajentaisi kansallispuistoa ja samalla myös metsästyskieltoaluetta merkittävästi. Samalla se tarkoittaisi sitä, että metsästys päättyisi muun muassa hirvieläinten ja pienriistan sekä karhun osalta esitellyllä laajennusalueella. Tällaista kehitystä ei tule edistää, sillä metsästys on yksi tärkeä osa alueen ja maamme kulttuuriperintöä.

On myös huomattava, että erityisesti kannansäättelyä vaativien lajien osalta pyyntialueiden yhtenäisyys on merkittävässä roolissa ja aluetta sirpaloittava suojelualue haittaa valtion asettamien kannansäättelytavoitteiden toteuttamista merkittävästi. Lisäksi on tunnettua, että muun muassa hirvet oppivat ja suuntaavat kulkunsa pyynnin estäviin kohteisiin, joten metsästyksen kieltäminen tai vaikeuttaminen suojelualueella haittaa laajasti myös suojelualueen ympäröivien alueiden kannanhallintaa.

Niin ikään haluan muistuttaa siitä, että on myös olemassa lukuisia erinomaisia esimerkkejä siitä, miten metsästys ja muu virkistyskäyttö on suojelualueilla hyvin yhteensovitettavissa, jos siihen on vain tahtoa. Kysymys onkin lähinnä siis yhteisestä tahtotilasta, etenkin kun metsästys on vuosittain ajanjakso, joka kestää vain noin kolme kuukautta ajoittuen pääosin syyskuun puolivälistä joulukuun loppuun, jolloin alueen muu virkistyskäyttö vähenee.

Lopuksi totean, että Tiilikkajärven kansallispuistossa tilanne on sellainen, että metsästyksen salliminen kyseessä olevalla alueella ei vaarantaisi edes alueen perustamistarkoitusta, ja siksi metsästys tulee siellä sallia jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotan, että lakiehdotus hyväksytään muutettuna perussuomalaisten vastalauseen muutosehdotuksen mukaisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Laakso.

14.55 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Nämä tällaiset kansallispuistojen laajentamiset ovat sinällään ihan hyvä juttu, mutta niin kuin tässäkin puhutaan siitä, eivät kävijämäärät ole kauhean mairittelevat, ja meille tulee kohta se ongelma, että kun meillä on harva se vuosi täällä kansallispuiston laajennuksia, niin meillä eivät riitä rahat niiden hoitamiseen, ja sitten tullaan kohta siihen väittelyyn täällä salissa, että me keskenämme taistellaan

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

näistä kansallispuistojen hoitorahoista samalla lailla kuin me taistellaan siitä, mihin me saadaan teitä parannettua. Me aiheutetaan itsellemme aika riesa tulevaisuudessa. Sitten vielä, mikä tästä tekee riesaa lisää, on se, että näillä alueilla toimivien tahojen tulevaisuus on aina vähän ristiriitaista, niin kuin nyt juuri äskeisessä puheessa edustaja Huru toi hyvin tämän metsästyksen.

Tästä metsästyksestä kun lähdetään puhumaan, niin tässähän yksi iso ongelma on nimenomaan, että usein näistä kansallispuistoista tulee tiettyjen sorkkaeläinten reservaatteja. Eli periaatteessa aika usein valkohäntäpeuraporukka rupeaa kertymään näihin paikkoihin, ja kun metsästysajat ovat suhteellisen lyhyitä, niin sen väliajan, jolloin ei metsästetä, ne poukkoilevat sitten tuolla teillä ja aiheuttavat äärettömän paljon onnettomuuksia. Meidän olisi pakko oikeasti ruveta miettimään, mikä on se vastapaino siihen, kuinka paljon me voidaan lisätä tällaisia kansallispuistoja, versus siihen, kuinka paljon meillä kuolee ihmisiä liikenneonnettomuuksissa.

Jos miettii sitä, että kun nuorempana ajoin paljon autoa ynnä muuta, niin en muista silloin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, edustaja Laakso, joku häiriö.

...jos koskaan kukaan kavereista tai itse olisin peurakolarissa ollut mukana. Ne olivat aina hirvikolareita, mitä oli, mutta tänä päivänä voi sanoa näin, että on harvinaisempaa kuulla enää kenenkään kaverin ajaneen hirvikolaria, mutta peurakolareita kaverit ajelevat kerran kuukaudessa. No tietysti kun peura on himppasen pienempi eläin, niin pysytään helpommin hengissä, mutta kyllä me nyt tiedetään, että peuraonnettomuuksiinkin täällä Suomenmaassa on kuollut aivan riittävän monta ihmistä.

Jos me oikeasti tehdään näitä reservaatteja, missä ne laumat kasvavat, eivätkä näitä saa metsästäjät sitten harvennettua, niin se tarkoittaa sitä, että nämä onnettomuudet tulevat vain kertaantumaan ja kertaantumaan ja kertaantumaan. Siksi kannatan edustaja Hurun tekemää lausumavastalauseita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Torniainen.

14.58 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun lähdetään perustamaan tai laajentamaan kansallispuistoa — ja on tietysti ihan hyvä asia, että ihmiset myöskin haluavat päästä suomalaisen puhtaaseen luontoon virkistytymään ja tutustumaan sinne — niin se on äärettömän tärkeää, että se käydään siellä alueen kuntien kanssa yhteistyössä. Ja tässä Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisessakin on hyvää se, että tämä aloite on lähtenyt sieltä paikallisesta kunnasta ja asukkailta ennen kaikkea.

Mutta silloin kun lähdetään näitä toimia tekemään, niin on myöskin äärettömän tärkeää, että siellä alueella toimivat tahot, tässä tapauksessa myöskin metsästysseurat, otetaan huomioon, sillä tosiasia on, että kyllä metsästysseurat ja metsästäjät tekevät äärettömän hyvää kansallista työtä nimenomaan riistanhoidollisesti ja riistanhoidon kannalta. Metsästysseurat ovat tehneet vuosikymmeniä sitä arvokasta työtä, ja itsekin kahden metsästysseuran jäsenenä ja muutamalle metsästysseuralle maata vuokranneena metsästyksen vuokrasopimusten kautta haluan tuoda sen esille, että kunnioitan sitä ja arvostan sitä metsästysseurojen työtä ikäpolvilta toisille. On myöskin saatu viime aikoina nuoria jäseniä metsästysseu-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

roihin, ja on äärettömän tärkeää, että sitä tietotaitoa välitetään myöskin tuleville sukupolville.

Mutta tietysti tämä metsästys näissä kansallispuistoissa sitten kaiken kaikkiaan, se, miten se tapahtuu, on vaikea asia ja varmaan vaikeasti yhteensovitettavissa. Tässä tapauksessa niihin on se hirvenajo sallittu, ja omasta mielestäni se on hyvä, että se sallitaan ennen kaikkea. Ja kun täällä on näistä kauriista, peuroista tullut puhe, niin myöskin niiden ajo tulee sallia. Kyllä tosiasia on, että kauriit/peurat ovat lisääntyneet joka puolella Suomea erittäin paljon ja aiheuttavat vaaratilanteita liikenteelle, ja niiden metsästystä tulee sallia entistä enemmän.

Sitten myöskin kansallispuistoissa ihmisten liikkuminen ehkä kelkkareittien ja myöskin muiden kautta tulee suunnitelmallisesti sallia jatkossakin. Itse toivon vilpittömästi sitä. Ja kun täällä edustaja Laakso toi omassa puheenvuorossaan nämä kansallispuistojen kunnostus- ja hoitovarot, niin itse myöskin lämpimästi kannatan tätä hallituksen linjausta, mikä tähän asti on ollut, että myöskin niihin annetaan lisäeuroja vuosittain, sillä kyllä niiden levähdyspaikkojen siellä ihmisille, kun he liikkuvat, pitää olla kunnossa. [Sheikki Laakso: Mistä rahat?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

15.01 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi on pitkä ja hieno maa. Meitä suomalaisia on siunattu maalla, jossa luonto on täynnä upeita kohteita ja saamme niistä monin tavoin nauttia. Varmasti tällainen upea kohde on tietysti myös tämä Tiilikajärven kansallispuiston alue. Suomeen on perustettu viime vuosina useita uusia kansallispuistoja ja kansallispuistoja on myös laajennettu. Aivan viime vuosina on myös panostettu kansallispuistojen infrastruktuurin kuntoon saamiseen, mikä on tietysti hyvä asia, mutta tästä täytyy pitää kiinni myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Tässä mielessä kannankin huolta siitä, että jos kansallispuistojen sekä perustamistahti että laajentamistahti jatkuvat kovin kiivaina, niin tosiasialliset Metsähallituksen luontopalveluiden voimavarat eivät riitä kaiken sen infrastruktuurin ylläpitämiseen, joka kansallispuiston tasoisessa kohteessa tulisi ilman muuta kunnossa olla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Tämä on asia, johon varmasti tulevina vuosina pitää huomiota kiinnittää.

Arvoisa puhemies! Toinen näkökulma liittyen siihen, että kun erilaisia suojelualueita täällä väkierikkaammilla alueilla Etelä-Suomessa kaiken aikaa lisää perustetaan, metsästystä monissa yhteyksissä rajoitetaan ja toisaalta samaan aikaan myöskin petojen määrä luonnossa lisääntyy, niin kaikki nämä tekijät aiheuttavat sitä, että metsästyspaine kohdistuu yhä voimakkaammin pohjoiseen Suomeen, lähinnä Lappiin, jossa on valtion maita. Näiden valtion maiden suuren osuuden vuoksi Pohjois-Suomessa on perinteisesti ajateltu, että paikallisten asukkaiden oikeuden metsästää valtion mailla pitää olla turvattu niin laissa kuin myös tosiasiallisesti. Nyt tämän huomattavan suureksi kasvavan metsästyspaineen on pohjoisessa koettu monin paikoin — esimerkiksi Savukosken alueella, mutta samoja viestejä on tullut myös muiden harvaan asuttujen, laajojen kuntien alueelta — vaarantuvan sen vuoksi, että tosiaan metsästyspainetta etelämpää Suomea tulee niin paljon, että tosiasiallinen paikkakuntalaisten metsästysoikeus ei enää toteudu, koska pohjoinen luonto ei tuota yhtä paljon riistaa kuin mikä tilanne on täällä etelämpänä Suomea.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Tämä on varmasti myös asia, joka niin lainsäätäjän kuin sitten myöskin esimerkiksi näitä lupia myyvien viranomaisten tulee tulevaisuudessa ottaa huomioon. On syytä varmistaa, että sosiaalinen toimitus Metsähallituksen toiminnalle hallinnoida yhteistä kansallissomaisuuttamme on vahva, ja tässä mielessä toimenpiteitä tarvitaan. Varmasti aivan ennen kaikkea tarvitaan vahvaa sitoutumista lainsäätäjältä siihen, että kuntalaisten metsästys oikeus pohjoisessa valtion mailla tulee turvatuksi.

Tässä, arvoisa puhemies, pari näkökulmaa tähän aiheeseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Lundén.

15.06 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kansallispuistot ovat sinänsä tärkeitä koskemattoman luonnon säilyttäjiä, kun alueen virkistyskäyttömuodot sovitetaan yhteen järkevästi. Turhan usein kuitenkin sekä metsästys että muut virkistysmuodot joutuvat vastakkainasetteluun, esityksen kohteena olevilla alueilla kun on voitu aiemmin metsästää. Tällä erää metsästys kuitenkin pääasiassa päättyisi esitetyillä laajennusalueilla. Tämä on mielestäni sääli, sillä hyviä metsästysmaita ei kuitenkaan ole liikaa. Tulisi myös muistaa, että metsästys on samaten osa kulttuuriperintöämme.

Arvoisa herra puhemies! Edelleen tulee muistaa, että metsästäjät ovat mitä parhaimpia luonnonsuojelijoita, kun he pitävät esimerkiksi hirvi- ja pienpetokannat kurissa. Tämä lisää merkittävästi liikenneturvallisuutta alueella. Jatkossa olisikin toivottavaa, että metsästys ja muu virkistyskäyttö pystyttäisiin alueella yhteensovittamaan. Kysymys on mielestäni lähinnä niin sanotusta yhteisestä tahtotilasta, varsinkin kun metsästys sijoittuu ajankohdallisesti syksyyn ja talveen siten, että se ei haittaa muuta toimintaa alueella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Simula.

15.07 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Meillä tuolla pohjoisessa suhtaudutaan metsästyksen vähän toisella tapaa kuin täällä etelässä usein tunnutaan suhtautuvan. Metsään mahtuvat tuolla pohjoisessa tosiaan yhtä aikaa niin retkeilijät kuin metsästäjät, eikä siitä tehdä ongelmaa. Kansallispuistoihin kuitenkin kohdistuu kävijäpainetta erityisesti kaupungeista, missä metsästyksen ei aina ole välttämättä minkäänlaista kosketuspintaa.

Kuulu maaseudun ja kaupungin välillä on selvästi kasvanut. Sen huomaa tästä täällä käydystä keskustelustakin hyvin. Siksi olisi aiempaakin tärkeämpää tuoda metsästystä tutuksi jo peruskouluissa ja järjestää lapsille vapaa-ajan eräkerhoja sekä muuta toimintaa, missä lapset pääsevät tutustumaan suomalaiseen metsästyksen. Tätä toimintaa tehdään jo erityisesti maaseutukunnissa, mutta sitä tarvittaisiin lisää myös tänne kaupunkiin. Se luo yhteisöllisyyttä, tutustuttaa arvokkaaseen metsästysharrastukseen, lisää tietoutta eläimistä sekä luonnosta ja sen ohessa tekee turhiksi ne pelot, mitä metsästystä tai metsästäjiä kohtaan monilla voi olla.

Arvoisa puhemies! Lapsuusaikaiset pelot, muistot tai ideologia eivät kuitenkaan saa olla argumentteja metsästysrajoituksille. Metsästys voidaan sovittaa yhteen muun alueen käytön ja retkeilyn kanssa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Huru.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

15.08 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Olemme nyt siis keskustelleet Tiilikjärven kansallispuiston laajentamisesta ja tähän laajennukseen liittyen metsästyksen sallimisesta jatkossa Tiilikjärven kansallispuistossa.

Täällä nousi esiin myös hallituksen esitys 270, jossa muuten käsitellään luonnon sekä kansallispuistojen ja luonnonsuojelualueiden metsästystä. Siitä ollaan säätämässä niin, että ainoastaan hirvenajo olisi sallittua, ja täällä edustaja al-Tae nostikin esiin nämä kasvaneet peurakannat — hän ehti jo lähteä, mutta edustaja Taimela, joka kanssani istuu ympäristövaliokunnassa, ainakin on vielä paikallaan. Vetoaisinkin hallituksen suuntaan, josko tässä esityksessä 270 olisi mahdollista sallia, että hirven lisäksi myös peura ja kauris, joiden kannat varsinkin Etelä-Suomessa ovat kasvaneet, sekä villisika, jonka leviämistä maahamme yritetään toisaalla tehokkaasti estää, olisivat tämän ajon piirissä. Se ei vielä siis tarkoita metsästämistä aseiden kanssa vaan ajamista esimerkiksi koiran avulla, jolloin olisi näiden mainittujen hirvieläin- sekä villisikakantojen hallinta huomattavasti helpompaa kuin se, että näiltä alueilta totaalisesti kielletään metsästys. Ja nimenomaan niin, että tämä mainittujen sorkkaeläinten ajo olisi mahdollista ilman poikkeuslupaa, koska olemme useissa eri yhteyksissä nähneet sen, että jos esimerkiksi suurpetolupia myönnetään poikkeuslupina, niistä tehtaillaan valituksia, ja sitten hallinto-oikeudet pistävät ne toimeenpanokieltoon. Eli toivoisin, että näiden mainittujen sorkkaeläinlajien ajo olisi mahdollista ilman erillistä poikkeuslupamenettelyä, kun käsittelemme hallituksen esitystä 270. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laakso.

15.11 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Kansallispuistojen lisääntymiset ja laajentumisethan ovat tietysti syntyneet siitä, että meillä korona-aikana aika paljon väkeä kävi näissä kansallispuistoissa. Omassa kaupungissanikin Repoveden kansallispuistossa on kävijämäärät rikottu moneen kertaan.

Näissä se, minkä ehkä nyt tällä hetkellä näen kanssa todella haasteelliseksi, on se, että näitä nyt lisääillään siihen tahtiin, että kohta meillä eivät kuitenkaan sitten välttämättä riitä enää kävijät. Täytyy kuitenkin muistaa, että korona-aikana ihmiset eivät päässeet ulkomaille ollenkaan, ja kaikki matkailu piti sitten suunnata kotimaahan. Ilman muutahan tällaiset kansallispuistot ovat olleet äärettömän hienoja paikkoja matkailla, mutta jos nyt normaalioloihin mennään tai on menty, niin tiedetään ihan tasan tarkkaan, että matkustusmäärät niin itse Suomessa kuin näissä kansallispuistoissa tulevat takuuvarmasti vähenemään, ja nyt on vähän haasteellista, että me samaan aikaan sitten vain koko ajan näitä lisätään, eli kohta tässä tulee käymään niin, että jossain kansallispuistossa käy vuosittain sata ihmistä ja sitten meidän pitää pitää huoli siitä, tai sitten kun me talouden taantuman vuoksi joudutaan rahoja rupeamaan nipistämään, ruvetaan painiskelemaan, mikä jätetään retuperälle. Näissä joskus vähän, aavistuksen, tuntuu, että innostutaan aivan liikaa näihin juttuihin ja ajatellaan, että meille syntyy tuollainen samanlainen kuin tuolla naapurikaupungissakin on, mutta aika usein saattaa käydä niin, että tämän kateuden takia lopputulos on, että meillä on kaksi näivettynyttä juttua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Myllykoski.

15.13 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Yleisesti ottaen pidän kyllä suotavana, että metsästyskulttuurin harjoittaminen on mahdollista myös kansallispuistoissa, sitä

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

pitää vaan pystyä rajoittamaan niin, että siitä ei muulle kävijäkunnalle ole vaaraa eikä haittaa. Mutta luonnon monimuotoisuuden kannalta meidän on huolehdittava ylisuurista hirvi- ja sorkkaeläinkannoista ja toivottavasti myös villisian, yhtenä erittäin uhkaavana tekijänä Suomen ruokaturvalle, mitä tulee sikatalouteen, eli meidän on pystyttävä reagoimaan siihen, kuinka yhteiskuntaa pyöritetään.

Kyllä täällä Uudellamaalla varsinkin näillä alueilla, missä on suojelualueita, hirvieläimet, valkohäntäpeura, kauriit ovat erittäin oppivia. Metsästysajan salliessa ne hakeutuvat näille suojelualueille, ja jos ei siellä pystytä riistakantaa rajoittamaan, niin me olemme siinä tilanteessa, että meidän kolaritilastot ovat järkyttävän suuria, mikä voidaan Varsinais-Suomen ja yleensä lounaisen Suomen osalta nähdä. Nyt toki onneksi ollaan päästy lainsäädännön helpottamisella siihen, että myös kantojen rajoittamista voidaan harjoittaa.

Mutta joka tapauksessa kaikessa tässä pitäisi aina muistaa se toinenkin puoli asiassa. Eli hyvä, että kansallispuistoja on. Kyse ei ole pelkästään siitä, minkälainen rakennusinfra sinne luodaan, vaan on kysymys siitä, että kansallispuiston statuksella on tietty luontoarvoja ylläpitävät asiat. Ne kävijämäärät eivät minua huolestuta sillä tavoin. Jos ei sinne investoida ja sitouduta ylläpitämään niitä retkeilyalueita, luodaan sitten niitä reitistöjä muulla tavoin, kosteikkoja ylittävillä riukusilloilla ja muulla. Se on meidän omaa harkintaa. Kysymys on luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisestä näissä kansallispuistoissa.

Minun mielestäni niitä ei ole ainakaan vielä liikaa, mutta kaikkea kannattaa tarkastella niin, että se paikallinen väestö haluaa tiettyjä asioita: he haluavat kansallispuistoja, mutta he haluavat myös vielä mahdollistaa metsästyskulttuurin. Alueen ihmisten näkemyksiin pitäisi uskaltaa luottaa lainsäädännössä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Huru.

15.16 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Myllykoski toi todella hyvin esiin nimenomaan tämän villisikaongelman, joka on todella merkittävä meidän sikataloudelle, jos laji pääsee maassamme leviämään ja jos sen mukana sikarutto maahan tulee. Se romuttaa kyllä silloin useamman sadan miljoonan arvoiset sianlihan vientimarkkinat ja varmasti rapauttaa myös kotimaanmarkkinoillekin tuotettavan lihan määrää.

On myös selvä, että liikenneonnettomuudet tulevat lisääntymään, jos kansallispuistoissa ei sallittaisi myös valkohäntäpeuran ajoa, jonka kanta siis on Etelä-Suomessa todellakin vahva. Ja edustaja al-Tae mainitsi ruokinnan vähentämisen: siitä on selvityksiä menossa, ja ruokintaan varmaan tulee jonkinlaista ohjeistusta lähinnä liittyen ruokinnan määrään, mutta ruokinta on myös kannanhoidollisesti merkittävää, koska jos ruokintaa ei olisi lainkaan, kannanhoidometsästyksen mahdollisuus heikkenisi merkittävästi tai se vaikeutuisi.

Mitä täällä oli vielä turvallisuuteen liittyen, niin metsästys ja kansallispuistossa käynti ovat kyllä yhteensovitettavissa, jos siihen vain tahtotilaa löytyy. Pääsääntöisesti metsästäjät ovat pois kulku-urilta, missä sitten taas puistoissakävijät yleensä liikkuvat. Eli kyllä se on yhteensovitettavissa, jos tahtotilaa löytyy. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Vielä edustaja Laakso.

15.18 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Kun kollegani ovat vähän vanhoja, niin ei välttämättä kuulo ole enää kunnossa, ja siksi tarvitsee vielä varmistaa — tai sitten johtuu

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

siitä, että itsellä on sen verran ikää, että olen jo unohtanut asian — eli pakko on kuitenkin sen takia edustaja Hurun vastalauseen vastalauseetta kannattaa.

Toinen käsittely

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 291/2022 vp

Lakialoite LA 24/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen pääsee esittelemään. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.18 Suna Kymäläinen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintöä ajoneuvolaista. Ensiksi kiitokset koko valiokunnalle tämän esityksen käsittelystä hyvässä hengessä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan vuoden 2023 alusta. Päästömanipulaatioita koskevat muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan kuitenkin vasta 1.6.2024.

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää hyvänä, että hallituksen esityksen sääntelyllä pyritään puuttumaan päästömanipulaatiolaitteiden ja -järjestelmien myyntiin, käyttöön ja asentamiseen. Vastaavasti valiokunta pitää esityksen automaatiokokeiluja koskevia ehdotuksia erittäin tarpeellisina ja asianmukaisina. Asiantuntijakuulemisessa esitystä on pidetty kokonaisuutena myös liikennevalvontatyötä tukevana ja selkeyttävänä.

Käyttövoimakonversioiden osalta valiokunta on poistanut 7 a §:n 3 momentista lähipäästöjä koskevan maininnan, sillä saadun selvityksen mukaan viittaus lähipäästöjen kasvamiseen vähäistä enemmän voisi johtaa huomattavan kalliiden ja hinnaltaan auton arvoon nähden joissain tapauksissa moninkertaisten laboratoriomittausten tarpeeseen, mikä voisi käytännössä tehdä käyttövoimamuutosten tekemisen mahdottomaksi, mikä olisi vastoin muun muassa fossiilittoman liikenteen tiekartan linjauksia ja tavoitteita.

Konversioiden osalta valiokunta myös painottaa, että lain toimeenpanossa tulee varmistaa, etteivät testauskäytännöt aiheuta kohtuuttomia kustannuksia yksittäisille autoilijoille ja että korkeahintaisilla testausvaatimuksilla ei myöskään saa haitata etanolikonversioiden yleistymistä ja näiden markkinoiden kehittymistä. Lisäksi valiokunta on tehnyt muutamia vähäisiä muutoksia ja teknisiä korjauksia esitettyihin pykäliin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lakiehdotusten vaikutuksia seurataan tiiviisti jatkossa. Lisäksi valiokunta nostaa asiantuntijakuulemisessa tehtyjen huomioiden perusteella mietinnössään esiin eräitä sääntelyn jatkoselvittämistarpeita liittyen muun muassa poliisin

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

mahdolliseen tarpeeseen voida keskeyttää muihin maihin rekisteröityjen ajoneuvojen kuljetus ja estää ajoneuvon käyttö rengaslukon avulla.

Kokonaisuudessaan liikenne- ja viestintävaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä vähäisin muutoksin.

Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on myös päättänyt yhdistää edustaja Ojala-Niemelän lakialoitteen, lakialoite 24/2022, käsittelyn nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen käsittelyyn. Lakialoitteessa ehdotetaan tieliikennelakiin lisättäväksi uusi 10 a §, joka koskee pysähdyksissä olevan hälytysajoneuvon ohittamista. Aloitteen mukaan, jos hälytysajoneuvo on pysähtyneenä tiellä siten, että hälytysvalomerkit ovat käytössä, ohittavan ajoneuvon on noudatettava erityistä varovaisuutta sekä nopeusrajoitusta 40 kilometriä tunnissa hälytysajoneuvon kohdalla.

Valiokunta on kuullut asiantuntijoita ja yhtyy lakialoitteen taustalla olevaan huoleen pelastustehtävissä olevien pelastustyöntekijöiden turvallisuudesta tiealueella. Valiokunta pitää lakiehdotuksen tavoitetta siten erittäin tärkeänä ja kannatettavana. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että voimassa oleva tieliikennelaki sisältää jo nykyään ainakin periaatteessa säännökset, joilla pyritään lakialoitteen tavoitteeseen. Tienkäyttäjän tulee sovitaa kuljettamansa ajoneuvon nopeus ja etäisyys sellaisiksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää huomioon ottaen tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Lisäksi tienkäyttäjällä on velvollisuus noudattaa liikennesääntöjä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta samoin kuin on annettava esteetön kulku hälytysajoneuvolle, joka antaa sekä hälytysääni- että valomerkkejä.

Myös tielle pysäytettyä hälytysajoneuvoa sivuutettaessa on noudatettava yleistä huolellisuusvelvollisuutta ja turvallista tilannenopeutta ja ennakoitava muuta liikennettä. Saadun selvityksen mukaan tiellä työskentelevien viranomaisten ja pelastushenkilöstön turvallisuuden mahdollinen vaarantaminen johtuu lainsäädännön puutteellisuuden sijasta usein tienkäyttäjien puutteellisesta sääntelyn tuntemisesta taikka huolimattomasta tai joskus jopa piittaamattomasta toiminnasta. Liikenneturvallisuustyö sekä esimerkiksi liikennesääntöjen noudattamisen valvonta ja ajo-opetus ovat tärkeässä roolissa tienkäyttäjien liikennekäyttäytymiseen vaikuttamisessa. Valiokunta katsoo, että tienkäyttäjien tuntemusta liikennesäännöistä ja muun muassa lakialoitteessa tarkoitettussa onnettomuustilanteessa toimimisesta on tarpeen lisätä esimerkiksi viranomaisviestinnän keinoin. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota myös siihen, että lakialoitteessa kuvattu turvallisuuden vaarantaminen ei koske pelkästään hälytystehtävien parissa työskenteleviä. Vastaava ongelma koskee yleisemmin kaikkia, jotka tekevät työtä tiealueella.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että lakialoite ei ole tässä vaiheessa ilman valtioneuvostossa tehtäviä perusteellisia taustaselvityksiä, vaikutusarviointeja ja kokonaisuuden arviointia toteutettavissa. Valiokunta pitää kuitenkin tiellä työskentelevien turvallisuuden parantamista välttämättömänä, samoin kuin sitä, että valtioneuvosto tekee kokonaisarvioinnin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joilla voidaan parantaa tiealueella työskentelevien ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta. Kokonaisarvion pohjalta tulee ryhtyä tarpeellisiin toimiin tiealueella työskentelevien turvallisuuden parantamiseksi.

Valiokunta ehdottaakin eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan ”eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee kokonaisarvioinnin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joil-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

la voidaan parantaa tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta”.

Arvoisa puhemies! Mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitoksia, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen. — Ja nyt edustaja Autto.

15.25 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti: Haluan kiittää valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläistä paitsi mietinnön esittelystä myös hyvästä työskentelyn johtamisesta valiokunnassa, ja haluan kiittää koko valiokuntaa siitä, että yksimieliseen mietintöön päästiin.

On tietysti hienoa, että ajoneuvoteknologia on kehittynyt aivan valtavin harppauksin viime vuosina, ja jos ajatellaan ajoneuvojen päästöjä, puhutaanpa hiilidioksidipäästöistä tai muista lähipäästöistä, niin kehitys on ollut suorastaan huimaa. Tässä mielessä tietysti, kun mennään sille tasolle, jolla päätetään päästörajoista, eli Euroopan unionin tasolle, on varmasti myös syytä miettiä sitä, kuinka suuria harppauksia tulevaisuudessa pystytään ottamaan ilman, että rajakustannus suhteessa saavutettavaan hyötyyn kasvaa liian korkeaksi, mutta arvoisa puhemies, siitä olen samaa mieltä, että niitä sääntöjä, jotka ovat voimassa, tietysti pitää kaikkien noudattaa, ja tämä lainsäädäntö on siihen perusteltua.

Mitä tulee sitten siihen, kuinka hyvin valiokunta työskentelyssään onnistui, niin on kyllä hienoa, että tämä lakiteksti saatiin viilattua siltä osin, että se ei vaaranna missään nimessä sitä, että uusillekin ajoneuvoille voidaan tehdä etanolikonversatioita eli käyttövoima voidaan muuttaa bensiinikäyttöisestä etanolikäyttöiseksi. Etanolia valmistetaan Suomesakin, ja se on lähtökohtaisesti hyvin vähäpäästöinen tai, voi sanoa, päästötön polttoaine. Tässä mielessä on tärkeää, että tämä etanolin käyttö Suomessakin mahdollistuu tulevaisuudessa, ja tämä valiokunnan tähän mietintöön ja mietinnön kautta lakiin tekemä muutos on tässä mielessä tärkeä. Oikein hyvä, että muutos saatiin aikaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Laakso.

15.27 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan täytyy edustaja Auttoa komparta siinä mielessä, että kiitokset puheenjohtajalle ja myös koko valiokunnalle. Meillä on muutenkin ollut äärettömän mukavaa tehdä valiokunnassa töitä. Ollaan saatu oikeasti niitä oikeita asioita siellä eteenpäin — niin kuin tässäkin kohtaa oli äärettömän hyvä, että saatiin valiokunnan mietintö siihen muotoon, että saadaan edelleen moottorinohjausjärjestelmään koskea, koska oli vähän vaarana se, että jos se kielto tulisi niin sanotusti EUn koskemiseen, niin olisi tullut juuri näitä ongelmia, mistä edustaja Autto puhui, että olisi haasteellista ollut saada näitä etanolikonversioita, ja sitten tietysti teho- ja vääntömuutokset olisivat olleet mahdottomia siinä kohtaa, jos oltaisiin katsottu, että aina ollaan menossa manipuloimaan näitä, jos moottorinohjausjärjestelmään kosketaan.

Sinänsä tämä on todellakin hyvä juttu — vaikka nyt ei kauhean innokkaita minä ja meidän puolueemme olla koskaan näissä ilmastojutuissa oltukaan — koska tässä on oikeasti ollut juuri se epäoikeudenmukaisuus, että ne, jotka ovat niin sanotusti vähän roistoja, ovat saaneet taloudellista hyötyä, ja sen takia tällainen on äärimmäisen tärkeää saada kitkettyä, että tätä kilpailun vääristymää ei tulisi tämän vuoksi.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Tähän samaan hallituksen esitykseen oli sitten tosiaan ympätty tämä edustaja Ojala-Niemen lakialoite siitä, että hälytysajoneuvojen kohdalla tulisi 40 kilometrin tuntinopeusrajoitus. Jo silloin lähetekeskustelussa toin esiin tätä huolta siitä, että en usko, että näin tulisi käymään ja sen valvonta olisi tosi hankalaa, ja sitten kun tätä tosiaan ruvettiin valiokunnassa käsittelemään, niin huomasin myös senkin, ajattelin heti siinä, että nyt tulee jopa vaaratilanteita: kun joku moottoritiellä, joka tietää tämän lain ja on oikein lainkuuliainen, vetäiseekin liinat kiinni ja tiputtaa vauhtinsa 40:een, niin siinä aika äkkiä sieltä perässä tulevat paukuttavat päälle. Elikkä se saattaa olla näin, että me jopa lisittäisiin meidän turvallisuusriskiä sillä, että me tehtäisiin tämmöinen.

Lausumat ja se, mitä tosiaan valiokunta tästä asiasta esitteli elikkä se, että yritetään saada parannettua tiedottamista ja yritetään saada ihmisten korvien väliin menemään se jollain muulla tavalla, on hyvin, hyvin suositeltavaa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 291/2022 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 24/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 220/2021 vp

Hallituksen esitys HE 231/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 26/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen, olkaapa hyvä.

Keskustelu

15.31 Suna Kymäläinen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on saanut valmiiksi mietintönsä vaarallisten aineiden kuljetusta koskevas-
ta laista. Aluksi haluan jälleen kiittää valiokuntaa hyvästä yhteistyöstä tämän laajan lakipaketin käsittelyssä. Lain tarkoituksena olisi ehkäistä ja torjua vahinkoja ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Laki sisältäisi säännökset eri kuljetusosapuolten vastuista sekä viranomaisten tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Nyt käsittelyssä oleva sääntelykokonaisuus koskee vaarallisten aineiden kuljetusten valmistelua, toteuttamista ja turvallisuuden varmistamista tiellä, raideliikenteessä, ilma-aluk-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

sessä sekä kappale tavaran kuljetuksessa vesialueilla. Liikenne- ja viestintävaliokunta on yhdistänyt täydentävän hallituksen esityksen käsittelyn alkuperäisen hallituksen esityksen käsittelyyn ja yhdistänyt esitysten säännökset yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi täydentävässä esityksessä tarkoitetulla tavalla.

Asiantuntijakuulemisissa esityksiä on pidetty kokonaisuutena hyvänä ja onnistuneena uudistuksena. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää esitysten tavoitteita erittäin kannatettavina ja katsoo, että aiempaa selkeämpi sääntelykokonaisuus on omiaan helpottamaan kuljetusten toteuttamista, edistämään niiden turvallisuutta ja vähentämään myös ympäristövahinkojen syntymisen todennäköisyyttä.

Keskeistä on kuljetusten osapuolten vastuiden aiempaa yksiselitteisempi määrittäminen muun muassa lähettäjän vastuun osalta sekä viranomaisten tehtävien aiempaa selkeämpi sääntely. Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotettua tehtävää viranomaisvalvonnan koordinaattorina on asiantuntijakuulemisissa pidetty hyvänä ja perusteltuna. Valiokunta pitää hyvänä, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lainsäädäntöä päivitetään vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia ja samalla selkeytetään lain rakennetta ja sääntelyn sisältöä. Valiokunta pitää myös nyt käsittelyssä olevia hallituksen esityksiä hyvin valmisteltuina. Sääntelyn tavoitteiden saavuttamiseksi valiokunta painottaa kuljetusten valvonnan toimivuuden keskeistä merkitystä.

Saadun selvityksen mukaan rikosoikeudellisen järjestelmän piiriin tulee sisällyttää vain moitittavampi käyttäytyminen. Sen sijaan vähemmän haitallisiin ja moitittaviin tekoihin on tarkoituksenmukaista liittää rikosoikeudellisten sanktioiden sijasta hallinnollisia maksuseuraamuksia. Täydentävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan lakiehdotuksen seuraamussääntelyn uudistamista siten, että vaarallisten aineiden kuljetusten osalta luovuttaisiin rikosoikeudellisesta järjestelmästä kokonaan ja rikosoikeudelliset sanktiot muutettaisiin hallinnollisiksi rangaistusluonteisiksi seuraamuksiksi, liikennevirhemaksuksi ja seuraamusmaksuksi.

Lakivaliokunta piti lausunnossaan 31/2022 täydentävässä hallituksen esityksessä omaksettuja seuraamussääntelyyn liittyviä ratkaisuja asianmukaisina ja perusteltuina ja piti ehdotettua sääntelyä myös täsmällisenä, tarkkarajaisena ja oikeasuhtaisena. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää hyvänä ja perusteltuna, että alkuperäistä esitystä muutettiin täydentävällä hallituksen esityksellä nimenomaan seuraamusjärjestelmän osalta. Liikenne- ja viestintävaliokunta yhtyy lakivaliokunnan lausunnossaan esittämiin näkemyksiin ja on tehnyt esitykseen lakivaliokunnan ehdottamat muutokset.

Reittirajoituksia koskevan sääntelyn osalta valiokunta pitää hyvänä, että sääntelyä yksinkertaistetaan, ja yhtyy asiantuntijakuulemisissa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan kiellot ja rajoitukset olisi jatkossa tarpeen tuoda kaikkien saataville sähköisessä ja helppokäyttöisessä muodossa.

Asiantuntijakuulemisissa on pidetty myös välttämättömänä, että laissa tarkoitettuihin valvonta- ynnä muihin vastaaviin viranomaistehtäviin osoitetaan riittävät resurssit. Esityksen myötä muun muassa Liikenne- ja viestintävirastolle tulee saadun selvityksen mukaan merkittäviä uusia tehtäviä. Valiokunta yhtyy tältä osin asiantuntijoiden näkemykseen ja korostaa, että lain tavoitteiden toteutumiseksi on erittäin tärkeää, että lisääntyvien tehtävien myötä viranomaisten rahoituksesta ja resursoinnista pidetään huolta.

Siirtymäaikojen osalta valiokunta toteaa, että asiantuntijakuulemisissa on korostettu, että nyt käsittelyssä oleva esitys edellyttää muutoksia muun muassa poliisin tietojärjestelmiin ja että näiden muutosten toteuttamiseen tarvitaan aikaa. Valiokunta pitääkin perustel-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

tuna, että lain voimaantulossa huomioidaan tämänkaltaiset tarpeet, ja katsoo, että lain on tarkoituksenmukaista tulla voimaan aikaisintaan 1. syyskuuta 2023. Lisäksi valiokunta pitää hyvänä ehdotettuja siirtymäsäännöksiä, jotka turvaavat Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien suorittaman vaarallisten aineiden häiriöttömän kuljetuksen siihen saakka, kunnes puolustusministeriössä valmisteilla oleva vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeva lainsäädäntö saadaan voimaan.

Lakivaliokunta katsoi myös lausunnossaan, että uuden seuraamussääntelyn tehokkuutta ja varoittavuutta on välttämätöntä seurata samassa yhteydessä, kun uuden vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain vaikuttavuutta seurataan kokonaisvaltaisesti lain tultua voimaan. Liikenne- ja viestintävaliokunta yhtyy lakivaliokunnan näkemykseen ja korostaa lain vaikutusten seurannan keskeistä merkitystä.

Valiokunta on tehnyt esitykseen eräitä pienehköjä muutoksia sekä lakiteknisiä korjauksia. Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksiin sisältyvät lakiehdotukset osin muutettuina.

Arvoisa puhemies! Mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

15.37 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Suomi on maailman turvallisin maa, ja selaisena me haluamme Suomen pitää tulevaisuudessakin. On todella tärkeää, että suomalaiset voivat luottaa siihen, että kun vaarallisia aineita käsitellään tai niitä välivarastoidaan ja varastoidaan, niin kaikki tehdään viimeisen päälle turvallisesti. On hienoa, että eduskunta voi nyt hyväksyä tämän uuden lainsäädännön vaarallisten aineiden kuljetuksesta, jolla pyritään tätä luottamusta yhteiskuntaan ja sen turvallisuuteen lujittamaan.

On tietysti tärkeää myös sitten huomata se, että valvovat viranomaiset tarvitsevat myös resursseja, jotta näitä hyviä lakeja voidaan panna toimeen ja ne toimivat kuten on suunniteltu. Mutta uskon, että tuleva eduskunta tulee huolehtimaan siitä, että esimerkiksi poliisilla valvovana viranomaisena on kykyä tästä tehtävästä suoriutua.

Arvoisa puhemies! Tosiaan jos ajatellaan esimerkkejä maailmalta, kuinka kammottavia tilanteita voi aiheutua siitä, että vaarallisia aineita joko kuljetetaan väärin tai varastoidaan väärin — ajatellaan vaikka koko Libanonin kansantaloudenkin kaaokseen syösyttä, Beirutin satamassa tapahtunutta lannoiteaineiden räjähdystä, kuinka hirvittäviä inhimillisiä katastrofeja ne ovat, mutta vaikkapa tuon tapauksen kansantalouteen olleet tuhoiset vaikutukset ovat olleet vuosikausien mittaisia — niin on todella tärkeää, että suomalaiset voivat luottaa siihen, että meillä ollaan turvassa tämänkaltaisilta tapahtumilta.

Sen vuoksi haluankin kiittää valiokunnan puheenjohtajaa mietinnön esittelystä ja kiittää valiokuntaa hyvästä työskentelystä tämän aika teknisenkin mutta valtavan tärkeän aiheen parissa, joka liittyy voimakkaasti arjen turvallisuuteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Laakso.

15.39 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä oli aika hyvää myös se, että tämä pisti miettimään tiettyjä asioita. Itsellekin pälkähti päähän uusi juttu, millä saadaan näitä turvallisuuksia parannettua, ja aikomus onkin tehdä aloite. En enää lähde tälle hallitukselle sitä aloitetta tekemään. Jätän sen tuonne takataskuun odottamaan, jos äänessäjät vielä haluavat minut täällä nähdä, mutta tietysti aina, vaikka eivät haluaisikaan,

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

minulla on hyviä kollegoita, joiden kautta voin asian sitten kuitenkin ajaa eteenpäin. Me tarvittaisiin oikeasti myös vähän sellaisia alueitakin etenkin kuljetuksessa mukana olevien aineiden ja vaarallisten aineiden suojaamiseksi. Elikkä aika paljon tuolla itse asiassa tälläkin hetkellä makaillee kaikennäköisiä aineita pitkin huoltoasemien pihoja. Vähän aikaa sitenhän niitä kyllä makaili junavaunuissakin pitkin Mäntyharjun metsiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

15.40 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti myös tähän edustaja Laakson puheenvuoroon haluan tosiaan sen kommentoida, että kun edellä omassa puheenvuorossani peräänkuulutin sitä, että viranomaisilla pitää olla tietysti resursseja valvoa — ja näin tietenkin aina pitää oikeusvaltiossa olla — niin ennen kaikkeaahan kyse on siitä, että Suomi on sellainen luottamusyhteiskunta, jossa jokainen meistä voi luottaa siihen, että hoidamme oman osamme asiallisesti. Ja on tietysti todella hienoa ja tärkeää, että Suomessa ne yritykset, jotka esimerkiksi kuljetusyrittäjinä vastaavat sitten siitä, että kuljetukset turvallisesti ja lainmukaisesti hoidetaan, toimivat pääosin erittäin vastuullisesti.

Mutta on erittäin tärkeää myös, että yhteiskunta antaa sitten sitä arvostusta vastavuoroisesti yrittäjille ja yrittäjien työntekijöille, jotka siitä huolehtivat, että kaikki menee turvallisesti ja niin kuin lainsäätäjä on tarkoittanut. Tässä mielessä tämä edustaja Laakson esiin tuoma asia on myös tärkeä, se, että vaikkapa kaupunkien ympäristöissä, tärkeiden satamien läheisyydessä, liikenteen solmukohdissa tulee olla asialliset tilat sille, että siellä voidaan sitten todella ajoneuvoja turvallisesti pysäköidä, siellä on sekä asialliset sosiaalityilat että erilaiset muut huoltotilat ajoneuvojen kuljettajille ja kaikki tapahtuu tavalla, joka antaa arvon niille työntekijöille, jotka sitten käytännössä huolehtivat siitä turvallisuuden takaamisesta näitä vaarallisiakin aineita kuljetettaessa. Se on myös tärkeä asia, joka on seuraavan eduskunnan ja tulevan hallituksen ja tulevan ministerin syytä pitää mielessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja valiokunnan puheenedustaja, edustaja Kymäläinen.

15.42 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa puhemies! Todellakin tässä ehkä kun mietintöä esittelee, se kuulostaa kovin tekniseltä, ja tässä tosiaan on kysymys osiltaan teknisestä muutoksesta mutta erittäin laaja-alaisesta sellaisesta, jota on pitkään valiokunnassa tehty. Kuitenkin vaikka tämä on laaja ja niin poispäin ja tekninenkin, tämä tulee jokaisen tiellä liikukuvan arkeen, eli tämä on meille jokaiselle myöskin arkipäiväistä, kun tuolla tieliikenteessä olemme. Sen vuoksi on tärkeää, että on selkeät rajat ja määräykset sille, kuinka ja miten vaarallisia aineita tieliikenteessä liikkuu.

Tietenkin viranomaisten osalta on tosi tärkeää, että muun muassa Rajan ja Puolustusvoimien, joilla on tarvetta kuljettaa vaarallisia aineita, liikennöinti tapahtuu häiriöttömästi ja muille ongelmia aiheuttamatta.

Tästä tietenkin tärkeimmässä keskustelussa on liikenneturvallisuus ylipäänsä, se, että pystymme ehkäisemään turhia kuolemia ja onnettomuuksia, joita pahimmillaan vaaralliset aineet tieliikenteessä onnettomuustilanteissa tuottavat. Samoin ympäristökatastrofeja — joihin edustaja Autto tässä jo ansiokkaasti viittasikin. Tämänkaltaisia esimerkkejä on rai-deliikenteen puolella, ja tässähän me käsittelemme vaarallisten aineiden kuljettamista laaja-alaisesti, emme vain tieliikenteessä, johon ehkä tässä alkupuolella puheenvuorossa vii-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

tasin. Ympäristökatastrofit ovat monta kertaa peruuttamattomia. Ne tuovat luontokatoa ja voivat aiheuttaa paljon vahinkoa ja niitä kansantaloudellisiakin vahinkoja.

Ei ole vähäistä sekään, että kyseessä on omaisuuden suoja, ettei turhanpäiten tule yrittäjille ongelmia tai muuta, ja sen takia on tärkeää, että nyt tässä laissa on määritelty viranomaisten ja yrittäjien ja toimijoiden vastuut ja velvollisuudet selkeästi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi yhdistettynä hallituksen esityksiin HE 220/2021 vp ja HE 231/2022 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp sisältyvien 3.—14. ja 16.—20. lakiehdotuksen ja hallituksen esitykseen HE 231/2022 vp sisältyvien 2., 15. ja 21. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen hallituksen esitykseen HE 220/2021 vp sisältyvien 2., 15. ja 21. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 175/2022 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 25/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 25/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Mennään yleiskeskusteluun. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.46 Aino-Kaisa Pekonen vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan esittelen nyt työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön, joka koskee esitystä, jossa ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain palkkatukea koskevia säännöksiä. Lisäksi muutoksia ehdotetaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettuun lakiin, tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin, työsopimuslakiin ja työttömyysturvalakiin. Vähäisiä muutoksia ehdotetaan tehtäväksi myöskin eräisiin verolakeihin. Sosiaalisista yrityksistä annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

Esityksen tavoitteena on lisätä palkkatuen käyttöä yksityisellä sektorilla ja sitä kautta nostaa työllisyysastetta. Samalla selkeytetään palkkatukisäännöksiä niin, että järjestelmä olisi nykyistä ennakoitavampi ja palkkatuen myöntö- ja maksatusprosessi nopeampi. Palkkatuen käytön lisäämisen tavoitteena on edistää heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusi 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki, joka myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta käsitteli esitystä pitkään ja huolellisesti ja pitää esitystä ja sen tavoitteita tarpeellisina. Pitkän ja perusteellisen kuulemisen jälkeen valiokunta teki suurimmat muutokset esitykseen liittyen sataprosenttiseen palkkatukeen, joka päätettiin yksimielisesti säilyttää ennallaan. Valiokunta ehdottaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosehdotuksin:

Arvoisa puhemies! Voimassa olevan lain mukaan järjestölle, joka palkkaa työnhakijan muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin, voidaan myöntää palkkatukea enintään 12 kuukauden ajalta 100 prosenttia niistä tuella palkattavasta aiheutuvista palkkakustannuksista, jotka vastaavat enintään 65 prosentin työaikaa alan säännösten enimmäistyöajasta, kuitenkin enintään valtion talousarvion mukainen enimmäismäärä. Elinkeinotoiminnan harjoittamisen käsitettä käytetään laissa tällä hetkellä rajaamaan sitä, katsotaanko palkkatuki valtiontueksi vai ei. Työ- ja elinkeinoministeriön soveltamisohjeen mukaan järjestö katsotaan elinkeinotoimintaa harjoittavaksi työnantajaksi, jos palveluiden ja tuotteiden myynti on jatkuvaa, tapahtuu ansiotarkoituksessa ja kilpailuolosuhteissa. Merkitystä on annettu toiminnan yleishyödyllisyydelle ja sille, onko toiminnassa kysymys verotettavasta elinkeinotoiminnasta. Soveltamisohjeessa on todettu, että esimerkiksi kierrätyskeskustoimintaa ei lähtökohtaisesti pidetä elinkeinotoimintana, mikäli tarjottuja tuotteita ei jatkojalosteita ja ne on hankittu vastikkeetta.

Tässä hallituksen esityksessä todetaan, että nykyisen soveltamiskäytännön mukainen ratkaisu järjestöjen toiminnan luonteesta ja näin ollen siitä, katsotaanko tuki valtiontueksi, saattaa johtaa valtiontukisääntöjen kannalta virheelliseen ratkaisuun ja tukien takaisinperintään, koska elinkeinotoimintaa arvioitaessa huomiota kiinnitetään eri asioihin kuin valtiontukisääntelyssä. Arvioinnin selkeyttämiseksi esityksessä ehdotetaan, että ”elinkeinotoiminnan harjoittaminen” -käsite korvataan taloudellisen toiminnan käsitteellä. Taloudellisena toimintana EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännössä pidetään kaikkea toimintaa, jossa palveluja ja tavaroita tarjotaan markkinoilla. Toimintaa harjoittavan yksikön oikeudellisella muodolla tai sillä, tavoitteleeko yritys voittoa, ei ole arvioinnissa merkitystä. Tämä ehdotettu muutos koskisi myös järjestöille myönnettävää työllisyyspoliittista avustusta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa useat etenkin järjestöjä ja kuntia edustaneet tahot ovat pitäneet järjestöjen 100 prosentin tuen muuttamista ehdotetulla tavalla huonona ja työllisyysvaikutuksiltaan kielteisenä. Saaduissa lausunnoissa on katsottu, että valtiontukisääntely ei vaadi esityksessä ehdotettuja tiukkoja kriteereitä. Lisäksi on katsottu, että ehdotettu muutos uhkaa välityömarkkinoilla toimivien kolmannen sektorin järjestöjen toimintaa vaikeasti työllistyvien tukemisessa ja ohjaamisessa ja heikentää siten etenkin heikommassa asemassa olevien työllistymistä. Valiokunta tähdentää, että palkkatukiuudistuksen tavoitteena on heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden tukeminen. Valiokunta pitää esityksen vaikutusten arviointia etenkin järjestöjen osalta vaikeasti hahmotettavana ja puutteellisena. Myös lainsäädännön arviointineuvosto katsoo esityksestä antamassaan lausunnossa, että esitysluonnoksessa ei ole arvioitu riittävästi muutoksen kielteisiä vaikutuksia erilaisille yhdistyksille ja säätiöille.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kolmannen sektorin järjestöjen erityislaatuisuus työllisyyspalvelujen tarjoajina ja työkyvyn kehittäjinä tunnustetaan ja turvataan, ja huomauttaa, että välityömarkkinoita tarvitaan, jotta polku pitkästä työttömyydestä avoimille työmarkkinoille olisi mahdollinen, mutta myös, jotta heikossa työmarkkina-asemassa olevat saisivat mahdollisuuden mielekkääseen työhön ja siltä osin merkitykselliseen elämään. Valio-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

kunnan saamista selvityksissä arvioidaan, että ehdotettu uudistus vähentää merkittävästi etenkin välityömarkkinoilla toimivien suurien järjestöjen palkkatuettua työtä. Valiokunta pitää mahdollisena, että esityksessä ehdotettu muutos vaikeuttaa tai joissain tapauksissa jopa estää kolmannen sektorin järjestöjen toiminnan pitkään työttömänä olleiden työllisyyden edistämisessä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lain 7 luvun 8 §:n muuttamista siten, että voimassa oleva sääntely ja noudatettu käytäntö järjestöille myönnettävässä sadan prosentin palkkatuessa jatkuvat.

Arvoisa puhemies! Toinen tärkeä valiokunnan muutos koskee palkkatukea alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen. Esityksessä ehdotetun 7 luvun 3 §:n mukaan palkkatukea ei myönnetä, jos työnantajalle on aiemmin myönnetty palkkatukea tai 7 a luvussa tarkoitettua työllistämistukea saman henkilön työsuhteesta aiheutuviin palkkakustannuksiin ja tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta. Valiokunta toteaa, että on monia syitä siihen, miksi esimerkiksi vammaiset työllistyvät useisiin eri määräaikaisiin työsuhteisiin samalle työnantajalle. Saadun selvityksen mukaan esimerkiksi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirissä on menestyksekkäästi kokeiltu kehitysvammaisten henkilöiden työllistymistä alihankintana tavoitteena muuttaa sosiaalihuollon työtoimintaan perustuvaa toimintaa työsuhteiseksi. Työtehtävät ovat olleet erilaisia kausiluonteisia ja tilaustyönä tehtyjä kiinteistöhuollon ja pienremontoinnin tehtäviä, siivoustöitä sekä ulkotöitä työvalmentajan tukena. Työsuhde on ollut töiden loppuessa katkolla mutta jatkunut uudessa työsuhteessa samalla työnantajalla, kun työtä on ollut taas tarjolla. Työllistämistä on tuettu palkkatuella.

Esityksessä ehdotetun sääntelyn mukaan esimerkiksi edellä kuvattu työllistämistoiminta ei olisi enää jatkossa mahdollista. Valiokunta ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena ja ehdottaa säännöksen siten, että sääntely mahdollistaa palkkatuen tai työllistämistuen myöntämisen saman alentuneesti työkykyisen henkilön palkkakustannuksiin, vaikka tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta.

Puhemies! Lopuksi totean, että, valiokunta pitää tärkeänä, että lain tavoitteiden toteutusta seurataan tarkasti. Valiokunta korostaa etenkin sen seuraamista, kasvaako palkkatuen käyttö yksityisellä sektorilla lain tavoitteen mukaisesti.

Haluan vielä kiittää koko valiokuntaa erittäin hyvästä työstä, jonka me teimme yhdessä. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Taimela.

15.55 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Kiitos ensinnäkin valiokunnan puheenjohtajalle hyvin seikkaperäisestä valiokunnan mietinnön esittelystä.

Tämä hallituksen esitys on ollut pitkään valiokunnassa pöydällä, koska valiokunta hyvin yksimielisesti toivoi asiantuntijakuulemiskierroksen jälkeen muutoksia hallituksen esitykseen liittyen erityisesti tähän 100 prosentin palkkatuen säilymiseen nykyraamissa. Koko esityshän pitää sisällään hallituksen tavoitteen lisätä palkkatuen käyttöä yksityisellä sektorilla ja sitä kautta tietysti myös nostaa työllisyysastetta.

On hyvä muistaa, että kun puhumme palkkatuesta työelämässä, puhumme silloin aina heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisestä. Monet järjestöt olivat todella huolissaan kuulemisten aikana sataprosenttisen palkkatuen rajaamisesta. Ja olen myös itse todella iloinen, että valiokunta päätti yksimielisesti, että 100 prosentin palkkatuen osalta nykytila säilytetään ja lisäksi elinkeinotoimintaa harjoittaville järjestöille 100 prosentin palkkatuki myönnetään de minimis -tukena, niin kuin myös valiokunnan puheen-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

johtaja tässä esittelypuheenvuorossaan totesi. Hän totesi myös esittelypuheenvuorossaan sen, että me teimme myös yksissä tuumin hallituksen pohjaesitykseen muutoksen liittyen siihen, että henkilölle, jonka mahdollisuus työllistyä on alentunut sairauden tai vamman vuoksi, palkkatukea voidaan myöntää uudelleen samalle työnantajalle, vaikka työsuhteesta olisi kulunut vähemmän kuin kolme vuotta.

Ajattelen itse niin, että valiokunnan muutosesitykset ovat erittäin tärkeitä sitä taustaa ajatellen, että työllisyysasteen korottamisen pitää olla meidän kaikkien tavoite tässä salissa, ja kaikkien halukkaiden saaminen työelämään omista rajoitteista huolimatta on myös mitä suurimmissa määrin tasa-arvo- ja inhimillisyysskysymys. Tässä työssä järjestöjen työpaikat ovat erittäin tärkeitä, ja he tekevät tässä äärimmäisen tärkeää työtä.

Lopuksi voin täydestä sydäimestä kiittää koko valiokuntaa tämän lain käsittelyn eri vaiheista valiokuntatyössä. Välillä meinasi usko loppua. Mutta paitsi että tässä pitää kiittää valiokuntaa yli oppositio—hallitus-rajojen, niin tässä pitää myös kiittää — nyt kun ollaan valiokuntakäsittelystä selvitty tähän ensimmäiseen käsittelyvaiheeseen tänne istuntosaliin — myös ministeri Haataista, joka vastuuministerinä sitten myös mahdollisti sen, että me pystyttiin valiokuntatyön kautta nämä tärkeät muutokset tekemään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Sjöblom.

15.58 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on lisätä palkkatuen käyttöä erityisesti yrityksissä. On selvää, että menneet vuodet ovat osoittaneet, että palkkatuki tarvitsee uudistusta, koska yritykset eivät ole sitä käyttäneet siinä määrin kuin olisi ehkä toivottu.

Suomen Yrittäjät on lausunut, että yrittäjän kannalta merkittävä kannustin on byrokratian ja hallinnon taakan purkaminen. Yrittäjät ovat monesti niin kiireisiä ja täysin työllistettyjä, että vaikka he olisivatkin kiinnostuneita tästä palkkaamisen muodosta, aika ei vain aina riitä ylimääräisen hallinnollisen työn tekemiseen. Tässä esityksessä ehdotetut muutokset jonkin verran yksinkertaistavat prosessia, mutta kuten Suomen Yrittäjät toteaa lausunnossaan, niin myös toiseen suuntaan vieviä kohtia on, eli kokonaisuudessaan vaikutukset saattavat olla plus miinus nolla. Toisin sanoen jää tulevaisuuden näytettäväksi, lisääkö tämä uudistus yritysten kiinnostusta palkkatukeen, ja sitä on myös hyvä seurata.

100 prosentin palkkatuki on äärimmäisen tärkeä järjestöille, jotka työllistävät ja sitä kautta auttavat ihmisiä voimaan paremmin, pysymään yhteiskunnassa kiinni ja tulevaisuudessa mahdollisesti saamaan työpaikan yrityksissä ilman palkkatukea. Äärimmäisen tärkeää työtä, joten 100 prosentin palkkatuen säilyttäminen lainsäädännöllä mahdollisena tulevaisuudessakin on erittäin hyvä asia, ja olen iloinen, että valiokuntamme tätä yksimielisesti esittää. Haluankin kiittää valiokuntamme puheenjohtajaa ja koko valiokuntaa hyvästä yhteistyöstä, jota teimme tämän asian parissa. Kuten Kierrätyskeskus lausunnossaan toteaa, työllisyysasteen nostamiseen, työelämän murrokseen ja väestön ikääntymiseen liittyen yhteiskunnalla ei ole varaa menettää kenenkään työpanosta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Nurminen, edustaja Nurminen poissa. — Ja vielä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Pekonen.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

16.00 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Tämä asia on niin tärkeä, että käytän esittelypuheenvuoron lisäksi vielä oman puheenvuoron.

Arvoisa puhemies! Minulle kansanedustajana kaikista arvokkainta on tehdä politiikkaa, joka edes palanen kerrallaan tekee ihmisten elämästä parempaa. Palkkatukiudistus ja erityisesti täyden palkkatuen säilyttäminen on yksi hyvä esimerkki päätöksenteosta, jolla on erittäin myönteisiä vaikutuksia monien ihmisten elämään, ja siksi olen tästä esityksestä erittäin ylpeä.

Politiikassa on tärkeää tunnistaa, lisäämmekö vai vähennämmekö päätöksillämme ihmisten mahdollisuuksia ja tilaa toimia omassa elämässään. Erityisesti niille ihmisille, joilla on vaikeuksia eri elämän osa-alueilla, on tärkeää yrittää luoda myönteisiä, hyvinvointia lisääviä ja elämässä eteenpäin vieviä puitteita. Siihen mekin voimme osaltamme vaikuttaa. Työn mahdollistaminen on tästä yksi esimerkki. Työn ei tietenkään tule olla koko elämän sisältö, mutta silti me tiedämme, että työn tuoma merkityksellisyys on elämänlaadun kannalta monelle meistä korvaamatonta.

Arvoisa puhemies! Työelämästä on otettu löysät pois viimeisten vuosikymmenten kuluessa, niin hyvässä kuin pahassa. Tehokkuuden ja vaatimusten lisääntyessä sen ulkopuolelle on kuitenkin vaarassa jäädä yhä suurempi joukko ihmisiä, joille oli aiemmin useampia luontevia tapoja löytää oma paikkansa yhteiskunnassa — sellaisia ihmisiä, jotka haluaisivat tehdä töitä ja sitä kautta saada elämäänsä merkityksellisyyttä mutta eivät syystä tai toisesta kykene nykynormien mukaiseen työelämään, ainakaan juuri tällä hetkellä. Siksi on tärkeää edistää välityömarkkinoiden toimivuutta, kuten nyt olemme tekemässä. Ihmiset voivat työllistyä esimerkiksi kuntien ruokapalveluihin, erilaisiin järjestöihin tai vaikkapa kierrätyskeskuksiin, mikä lieenee palkkatuetuista työpaikoista yleisesti tutuin. Monet yksityiset yritykset voivat ottaa ihmisiä palkkatuella esimerkiksi työkokeiluun.

Alkuperäinen ehdotus palkkatuen ehtojen kiristämisestä olisi aidosti uhannut syrjäyttää monia kaikista heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä työmarkkinoiden ulkopuolelle. Tämä ei olisi ollut kenenkään etu.

Arvoisa puhemies! On tärkeää pysähtyä ajattelemaan, millainen työelämämme sitten on vaikeasti työllistyvien tai muuten sen muottiin sopimattomien ihmisten kannalta. Millaista tilaa ja mahdollisuuksia työmarkkinoilla on heille, ja mitä me poliitikot teemme? Avaammeko ovia vai suljemmeko ovia? Millä tavoilla voimme aidosti tukea matalan kynnyksen työllistymistä ja ihmisten osallisuutta? Kysymys ei ole kurittavasta kepeistä ja töihin pakottamisesta vaan aidosta pyrkimyksestä tehdä yhteiskunnastamme sellainen, että siinä on paikka kaikille, ei vain harvoille. Se on oikeudenmukaista politiikkaa, jota meidän tulee tässä salissa tehdä.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan kiittää tässä koko valiokuntaa hyvästä yhteistyöstä tämän esityksen osalta tämän mietinnön valmiiksi saattamiseksi. Kiitän myös ministeri Haataista työstä, jota hän teki valiokunnan suuntaan, ja haluan kiittää myös valiokunnan neuvoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 175/2022 vp sisältyvien 1.—3. ja 5.—10. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen hallituksen esitykseen HE 175/2022 vp sisältyvän 4. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 41/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 41/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Grahn-Laasonen.

Keskustelu

16.04 Sanni Grahn-Laasonen kok (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esittelen seuraavaksi talousvaliokunnan mietinnön kaivoslain muuttamisesta. Tämä on ollut valiokunnalle iso työ, joka sisälsi myöskin parannuksia ja vahvistusta nimenomaan kansallisen turvallisuuden näkökulmasta vielä eduskuntavaiheessa.

Uudistus vahvistaa vastuullisen kaivostoiminnan edellytyksiä, ympäristövaikutusten huomioon ottamista ja kansallisen turvallisuuden näkökulmaa kaivoslaissa. Kaivoslain uudistuksen taustalla on pitkä valmistelutyö. Uudistus liittyy tarpeeseen sekä parantaa ympäristönsuojelun tasoa että varmistaa mineraalien tuotanto yhteiskuntien sähköistyessä. Kaivostoiminta luo edellytyksiä ja tuottaa raaka-aineita kaikille talouden osa-alueille ja modernin yhteiskunnan perustoiminnoille. Kaivosteollisuudelle on keskeinen merkitys myös teknologiayritysten arvoketjuissa ja suomalaisen teollisuuden huoltovarmuudessa. Taustalla, kun tätä lakia on valmisteltu, on monta samanaikaista kehityskulkua. Ilmastonmuutos, energiamurros ja käynnissä oleva Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan korostavat raaka-aineiden saatavuuden merkitystä.

Talousvaliokunta piti tätä hallituksen esityksen sisältöä kannatettavana mutta näki keskeisenä ongelmana huoltovarmuus- ja turvallisuuskäsitteiden puutteellisen käsittelyn. Talousvaliokunta esittää sen vuoksi lakiehdotuksen muuttamista niin, että kansallisen turvallisuuden näkökohdat tulevat huomioon otetuiksi luvan myöntämisen esteenä niin malminetsintä- kuin kaivoslupaharkinnassa. Käytännössä valiokunnan työn pohjalta pykälät muuttuvat siten, että lupaa ei saa myöntää, jos toiminnan arvioidaan vaarantavan maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta niihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua.

Paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi kaivoslupan myöntämisen edellytyksenä olisi jatkossa kunnan hyväksymä kaava, ja muut elinkeinot otettaisiin lupaharkinnassa nykyistä paremmin huomioon. Kyse on merkittävästä kunnille tulevasta oikeudesta päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella. Lisäksi maanomistajien asema vahvistuisi malminetsintälupien jatkamisedellytysten tiukentuessa. Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi lupaharkinnassa huomioitaisiin maisemalliset ja ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset nykyistä tehokkaammin.

Kaivoslain uudistus on osa laajempaa kokonaisuutta. Siihen liittyy myös vastikään hyväksytty luonnonsuojelulain kokonaisuudistus, jonka myötä muun muassa malminetsintä ja kaivostoiminta kansallis- ja luonnonpuistoissa estyy. Lisäksi eduskunnassa on käsitte-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

lyssä kaivosmineraalivero, joka on niin ikään osa tätä kaivostoimintaa sääntelevää kokonaisuutta.

Talousvaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen 126/2022 sisältyvän lakiehdotuksen. Tosiaan muutokset koskevat ensisijaisesti kansallisen turvallisuuden vahvistamisen pykälää, ja lisäksi talousvaliokunta esittää eduskunnalle neljää lausumaa. Näkökulmamme on, että kaivoslainsäädännön uudistamista on tarpeen jatkaa, jotta vastuullinen kaivostoiminta Suomessa ja Euroopassa olisi mahdollista. Kaikkiaan tämä kaivoslainsäädäntö etsii tasapainoa ympäristönsuojelun, välttämättömien mineraalien ja raaka aineiden saatavuuden ja yleisen hyväksyttävyyden välillä.

Haluan kiittää tästä valmistelutyöstä tietysti ministeriötä ja hallitusta mutta ennen kaikkea valiokuntaa, joka kiireisellä aikataululla sai vielä tehtyä tästä hallituksen esityksestä vahvemman. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

16.09 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! On ollut hienoa nähdä, miten moni suomalainen on noussut puolustamaan omaa elinympäristöään. Saimaa ilman kaivoksia ja Pelastetaan Päijänne -ryhmät sekä Pro Heinävesi ovat hyviä esimerkkejä kansalaistoiminnasta, joka on herännyt yhteisen ja tärkeäksi koetun asian puolesta. Tämän työn ansiosta eduskunta on saanut tällä vaalikaudella käsiteltäväkseen jo kaksi kansalaisaloitetta kaivoslain uudistamiseksi: Kaivostoiminnalle rajat- ja Kaivoslaki Nyt -aloitteet. Nämä ovat myös selkeä osoitus siitä, että suomalaiset ovat turhautuneita maamme nykyiseen kaivospolitiikkaan ja lainsäädäntöön, joka sitä ohjaa.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa sitouduimme uudistamaan kaivoslakia ekologisesti ja sosiaalisesti kestävämmäksi huomioiden myös talouden näkökulmat. Päätavoitteena on ollut ympäristönsuojelun tason parantaminen, ja tämä nykyinen kaivoslakiesitys on oikea suunta, joskin vielä tehtävää jää.

Toimme pitkin matkaa esiin, että nykyinen kaivoslainsäädäntö ei myöskään riittävällä tavalla huomioi strategisia intressejä tai turvallisuutta. Suomalaisella yhteiskunnalla ei ole riittävää kokonaisharkintaa siitä, mihin kaivostoiminta soveltuu ja millä ehdoin ja mitkä ovat ne reunaehdot, joilla me suojellaan myöskin luontoa ja kaikkea sitä muuta, mikä on arvokasta. Tässä lakikokonaisuudessa saatiin tosiaan talousvaliokunnassa nämä huolet nostettua esiin, ja valiokunta korjasi aika merkittävästikin kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden osalta tätä lainsäädäntöä, joten jatkossa sitten viranomaisilla on hyvät valtuudet puuttua esimerkiksi epämääräisiin malminetsintälupiin ja -hakemuksiin tai sitten myöskin myöhäisemmässä vaiheessa puuttua näihin lupiin, jos on syytä epäillä, että kyseessä on sellainen toiminta, joka kansallista turvallisuutta, huoltovarmuutta tai kriittistä infrastruktuuria vaarantaisi.

Esimerkit, jotka nousivat esiin näistä toiminnoista, olivat esimerkiksi Päijänteen hyvin laaja varaus, joka koski aluetta, josta yli miljoonan ihmisen juomavesi tulee. Silloin on syytä pysähtyä kysymään itseltämme, ovatko tällaiset varaukset sellaisia, joita me yhteiskuntana todella haluamme edistää. Toinen esimerkki: siitäkään ei kovin kauaa ole, kun Uudenmaan alueella tehtiin erittäin suuri varaus pienen pöytälaatikkoyrityksen toimesta, joka sitten ilmeisesti on tätä varausta myynyt myös eteenpäin toisaalla maamme rajojen ulkopuolella. Tosiaan kun kyseessä on montaa kuntaa koskeva varausalue, joka herättää suurta

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

huolta ja myöskin vaikuttaa investointihalukkuuteen, niin on syytä todeta, että lainsäädännössämme on parantamisen varaa, ja näitä puutteita sitten ollaan korjattu. Nämä varaukset eivät ole edenneet, vaan ne ovat peruuntuneet, mutta on muita varauksia, jotka vielä todellakin herättävät huolta, esimerkiksi Kolin ympäristössä.

Tärkeänä osana kokonaisuutta on saatu myöskin osaksi luonnonsuojelulakia malmin entsintäkielto kansallispuistoihin ja luonnonpuistoihin sekä korkeampi kynnys valtion luonnonsuojelualueille. Vihreiden tavoitteena on — ja tämä on meidän poliittisessa ohjelmassamme myöskin — että jatkossa arvokkaat luontoalueet, kulttuuriympäristöt ja vesistöalueet rajataan ulos kaivostoiminnalta. Tämä ei tarkoita sitä, että missään ei voisi harjoittaa kaivostoimintaa, mutta on syytä yhteiskuntana asettaa tiukemmat reunaehdot sille, missä ja miten ja millä tavoin kaivostoiminnasta saadaan myöskin kestävä, jotta sitten tulevat sukupolvet on huomioitu myös.

On huomioitava myös, että luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet sijaitsevat pitkälti samoilla mineraalirikkailla vyöhykkeillä, joten tämä ristiriita ei ole mitenkään helppo. On syytä myöskin painottaa sitä, kuinka tärkeätä on panostaa kiertotalouteen ja materiaali-innovaatioihin, jotka sitten osaltaan tulevat vähentämään uusiutumattomien luonnonvarojen tarvetta. Haaste on globaali, ja se koskee myös Suomea. On välttämätöntä puuttua myös kulutukseen ja siihen, minkälaisia tuotantotapoja edistämme. Emme voi jatkaa luonnonvarojen ylikulutusta. Tämä koskee myöskin mineraaleja. On asetettava kestävämmät reunaehdot. [Petri Huru: Koskee myös afrikkalaisia!]

Tämä talousvaliokunnan mietintö pitää sisällään myös jatkokehitysaskeleita. Haluamme parantaa kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista. Tämä on parannusesitys, joka on tullut lukuisilta asiantuntijoilta jo esiin, ja tätä on syytä nyt määrätietoisesti viedä eteenpäin, koska vapaaehtoinen sovittaminen ei näytä tuottavan tuloksia. Valiokunta yhteisesti haluaa, että tähän asiaan tuodaan parannus. Sen lisäksi jätteiden käsittelyä ja jätevastuita on myöskin kehitettävä eteenpäin. Tässä myöskin sitovasti eduskunta siihen ottaa kantaa, muun muassa.

On syytä myös arvioida, miten kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden pykäläkokonaisuus riittää kattamaan näitä nykyisiä haasteita, ja on syytä vielä arvioida, miten ihmisten vaikuttamismahdollisuudet tästä entisestään paranevat. Tässä lakikokonaisuudessa ei riittävällä tavalla vielä ole parannettu maanomistajien eikä ihmisten vaikutusmahdollisuuksia. Siihen tuli hyvin heikosti työ- ja elinkeinoministeriöltä vastauksia, vaikka eduskunta sitä edellyttikin.

Joten varmasti palaamme asiaan, ja kaivoslainsäädännön uudistamisen työ osaltaan jatkuu. Joitain pieniä parannuksia ympäristönsuojelun tason osalta on saavutettu, ja olen iloinen, että tässä pisteessä ollaan — joskin on toki myöskin syytä todeta, että uudistuksen kunnianhimon taso ei ole riittävän korkea oman puolueeni näkökulmasta ja tulemme jatkamaan määrätietoisesti sillä vallalla, joka meille tulevaisuudessa annetaan, myöskin kaivoslainsäädännön uudistamista kuten myös muun ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön tason parantamista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

16.16 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Holopainen on tietysti erittäin taitava puhuja ja retoriikan ammattilainen niin kuin moni kansanedustaja täällä, [Hussein al-Tae: Jätä puhe siihen, se on kehu!] ja kieltämättä tässä jo itsekkin huolestui, että kun toi-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

vottavasti tulevaisuudessakin pääsee täällä pääkaupungissa työskentelemään, näinköhän sitä pääkaupungin asukkaiden juomavesi pilataan, mutta eihän sellaista koskaan voi tapahtua eikä päästetä tapahtumaan.

Ehkä tällainen liian raju pelottelu ja uhkakuvien maalailu eivät edistä sitä yhteistä pyrkimystä, mikä varmasti koko tällä salilla on siihen, että niin Suomessa kuin sitten toivottavasti Suomen esimerkkiä seuraten ihan globaalistikin siirrytään entistä puhtaampiin teknologioihin ja voidaan välttää saastuttamista, voidaan välttää hiilidioksidipäästöjä. Jotta tällainen puhtaan teknologian siirtymä saadaan aikaan, niin se vaatii aivan valtavasti uusia metalleja, ja metalleja pystytään tuottamaan vain hyödyntämällä maaperän mineraaleja. Totta kai myös kiertotalous kehittyä kaiken aikaa ja pystytään kierrättämään jo aiemmin louhittuja luonnonvaroja uusiksi metalleiksi, uusiksi tuotteiksi, mutta on aivan selvää, että tarvitaan myös neitseellisiä raaka-aineita, koska tarve osana tätä puhdasta siirtymää on niin valtava. Ja siksi jotenkin itse ajattelisin niin, että kun samaan aikaan paitsi tehdään tätä puhdasta siirtymää pyritään myös Euroopan strategiseen autonomiaan, pyritään siihen, että emme olisi riippuvaisia Venäjästä ja Kiinasta, emme silloin kovin pelottelisi ihmisiä sillä, kuinka tämä kaikki luonnon pilaa tai ympäristön tilan vaarantaa tai vaikkapa juomaveden lähteet tuhoaa, koska on päivänselvää, että Suomessa, jossa lainsäädännön taso on maailman korkeatasoisin, meidän viranomaistoiminta on korkealla tasolla, ei tietenkään mitään tällaista voida hyväksyä eikä voi päästä tapahtumaan.

Nämä varausalueet varmaan sinänsä tällaisena teknisenä lainsäädännöllisenä asiana voitaisiin vaikka poistaa. Varauksiahan lähinnä tarvitsevat tällaiset uudet, pienet yhtiöt, jotka malminetsintätoimintaansa aloittelevat. Isot, vakiintuneet toimijat tietysti etenevät suoraan malminetsintälupa. Vähän humoristisesti voisi sanoa, että onhan vaikkapa Suomen ilmatilasta varattu 100 prosenttia kansainväliselle lentoliikenteelle ja me kuitenkin kaikki hengitämme sitä samaa ilmaa, eli tässä täytyy osata suhteuttaa myös näiden varausasioiden merkitys.

Arvoisa puhemies! On totta, että näitä varauksia tehdään sen takia, että Suomi on erittäin kiinnostava maa maaperämme rikkauksien vuoksi. Suomeen voi muodostua sellaisia teollisia arvoketjuja, joissa tosiaan pystytään hyödyntämään niitä mineralisaatioita, jotka malmeina tässä ajassa esiintyvät, ja niitä edelleen jalostamaan, toivottavasti aivan valmiiksi tuotteiksi asti, niin kuin osana tätä Euroopan strategisen autonomian vahvistamista tavoitteena on.

Tämä kaikki tuo Suomeen työtä, toimeentuloa. Tällaiset miljardiluokan investoinnit, joita kaivosinvestoinnit aina käytännössä ovat, tuovat hyvin monenlaista työtä ja kasvattavat sitä kansantalouden kakkua, jota voimme tällaisena pohjoismaisena hyvinvointiyhteiskuntana sitten jakaa niin, että olemme esimerkiksi maailman turvallisimaa maa tai olemme vaikkapa maailman koulutetuin kansankunta — osaava kansakunta pystyy sitten laajasti eri toimialoilla menestymään. Sen vuoksi on tärkeää, että tämä kaivoslaki nyt sitten osaltaan vahvistaa kaivosten sosiaalista toimilupaa Suomessa. On tärkeää, että maallamme on malttia vaurastua, että kun meillä on korkeatasoinen ympäristölainsäädäntö, osaamme kestäväällä tavalla luonnonvarojamme hyödyntää, niin siihen myös sitten määrätietoisesti tulumme niin, että tosiaan tätä kestävää talouden kasvua myös Suomelle saamme.

Tässä mielessä, kun lakiin tuodaan lisää esimerkiksi paikallista vaikutusvaltaa vaikkapa sen kautta, että tarvitaan kunnan hyväksymä kaava, jotta kaivoslupaa voi käytännössä edetä, on todella tärkeää, että samaan aikaan Suomeen säädetään nyt tämä kaivosmineraalivero, kaivosvero, jolla tätä kaivosten tuottoa myös entistä enemmän tuodaan sille kyseiselle

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

paikkakunnalle, missä myöskin sen suuren investoinnin tuomat käytännön rajoitukset kaikkeen muuhun maankäyttöön sijaitsevat. Itse asiassa olisin itse valmis kyllä jopa sitä kyseisen kunnan jako-osuutta edelleen vahvistamaan. Jos mietimme vaikka Sodankylän kuntaa, niin kyllä Sodankylässä sekä toimiva suuri kaivos että sinne suunnitellut kaivokset tuovat ne maankäytön rajoitukset nimenomaan sinne Sodankylän alueelle, eivät ne oikeastaan mihinkään muualle heijastu. Tämän vuoksi olisi oikein, että nimenomaan Sodankylän kunta saa sitten tämän kaivosveron tuoton mahdollisimman laajasti.

Mutta, arvoisa puhemies, se on ehkä eri keskustelu, keskustellaan nyt tästä itse kaivoslain muuttamisesta. Kiitos vielä valiokunnan puheenjohtajalle, edustaja Grahn-Laasoselle mietinnön esittelystä.

Toinen asia, joka liittyy vaikkapa tähän maanomistajan oikeuksien vahvistamiseen, on varmasti tärkeä näkökulma, mutta sen vastapainoksi pitää ehdottomasti pystyä viranomais-toimintaa nopeuttamaan ja kehittämään. Ei varmastikaan ole sen kaivoshankkeen kehittäjän näkökulmasta, mutta ei myöskään maanomistajan ja alueen muiden toimijoiden näkökulmasta hyvä asia, että nämä lupaprosessit venyvät aivan kohtuuttoman pitkiksi. Eli tässä mielessä Suomen pitää pystyä antamaan tällainen käsittelytakuu siitä, että asiat etenevät ripeästi.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti kiitän myöskin omasta puolestani valiokuntaa siitä, että tähän tuotiin näitä maanpuolustukseen ja huoltovarmuuteen liittyviä näkökulmia mietintövaiheessa. Se oli hyvää aloitteellisuutta valiokunnalta ja varmasti tarpeellista. — Näin, puhemies, lyhyesti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

16.23 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että esitys on mennyt monilta osin parempaan suuntaan. Eräs tällainen parannus on sekä paikallisen hyväksyttävyyden että vaikuttamismahdollisuuksien parantuminen. Niin ikään esityksessä ehdotetaan paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi, että muut elinkeinot otettaisiin lupaharkinnassa nykyistä enemmän huomioon. Myös kaivostoiminnan lopettamista koskevaa sääntelyä täsmennetään ja otetaan huomioon kaivoksen vaiheittainen sulkeminen. Samaten tulossa on veronluonteinen maksu eli niin sanottu varausmaksu pinta-alaperusteisesti, joka on euron per hehtaari. Tämän tavoitteena on luoda varauksen tekijälle taloudellinen kannustin varausalueen järkevään ja tarkoituksenmukaiseen rajaamiseen. Tosin nähtäväksi jää, miten tämä toimii käytännössä.

Arvoisa puhemies! Jatkoa ajatellen on kuitenkin jossain määrin huolta siitä, että nyt tulossa olevat sääntelymuutokset voivat vaikuttaa investointihalukkuuteen juuri suomalaisissa kaivoshankkeissa. Tämä voi näkyä pidemmällä aikajänteellä kaivostoiminnassa siten, että on entistä vähemmän malminetsintähankkeita, jotka kehittyvät kaivoshankkeiksi ja lopulta ehkä kaivoksiksi. Mikäli suomalaiset hankkeet eivät näyttäyty kiinnostavina, sijoitetaan rahat tällöin malminetsintään jossain muualla, ja tällöin globaalit ympäristövaHINGOT saattavat olla jopa merkittävästi suurempia — ja nimenomaan näin, koska edelleenkin ympäristöministeriössä ei ole tehty laajempaa tarkastelua.

Arvoisa puhemies! Totean vielä lopuksi, että irtauduttaessa venäläisestä energiasta tarvitsemme paljon mineraaleja. On erittäin tärkeää, että uudistamme lupapolitiikkaamme sen suuntaisesti, että investoinnit Suomeen ovat mahdollisia. Lisäksi on tavoiteltavaa saada

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Suomesta kaivetuille mineraaleille entistä korkeampi jalostusaste kotimaassa sen sijaan, että olemme ainoastaan raaka-aineen tuottaja muille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja al-Taee.

16.26 Hussein al-Taee sd: Arvoisa puhemies! Tätä lakihanketta on käsitelty kolme ja puoli vuotta. Yritän kolmessa minuutissa summata havaintoni tästä kokonaisuudesta.

Aloittaisin siitä lähtökohdasta, että talousvaliokunta ja muutkin valiokunnat, jotka ovat tästä lausuneet, ovat tehneet erinomaista työtä siinä, että tämä uudistus on parempi kuin edellinen laki ja siinä talouskysymykset, ekologiset kysymykset ja sosiaaliset kysymykset ovat paremmassa tasapainossa kuin aikaisemmin. Näin ollen tämä muutoshan on hieman kestävämpi ja hyvä lähtökohta jatkaa tätä parannusta tulevien eduskuntakausien aikana.

Sanoisin vielä, että tämä verotuskysymys on erinomainen, hyvä lisä, ja pää on auki. Voitaisiin sitä verotusta tulevaisuudessa nostaa.

Yleensä olen edustaja Hurun kanssa hyvin monesta asiasta samaa mieltä, mutta tässä olen eri mieltä siitä, että tämä suomalainen investointiympäristö olisi heikompi siksi, että täällä on esimerkiksi tiukempi laki. Se ei ole ihan täysin tarkkaa, koska tämmöisiä maamineraaleja vihreän siirtymän aikaansaamiseksi vaaditaan niin valtavasti, että Suomi kyllä tulee olemaan houkutteleva edelleenkin, sillä täältä löytyvät juuri ne kiperimmät, tärkeimmät mineraalit eli litium ja koboltti. Näin ollen Suomi tulee jatkossakin olemaan hyvin houkutteleva. Tässä näkisin, että investointiympäristön kehittyessä jalostusarvoa — siellähän ne suurimmat rahat ovat — tämmöistä bisnestä tulisi Suomeen.

Olen tyytyväinen myös sen vuoksi, että kaivannaisjätenäkökulmasta näihin rakenteisiin on kiinnitetty parempaa huomiota, ja tyytyväinen myöskin sosiaalisesta näkökulmasta. Tässä saamelaisilla, alkuperäiskansalla, on ollut parempia oikeuksia sitten omaa toimintaansa jatkaa ja harjoittaa, ja sitten samanaikaisesti paikallinen hyväksyttävyys on kasvanut näin sosiaalisesta näkökulmasta.

Pitkällä tähtäimellä — käytän tähän viimeisen minuutin, arvoisa puhemies — oma huoleni on kaksijakoinen:

Ensimmäinen on se, että Venäjä edelleen pystyy eurooppalaisia sanktioita kiertämään niin, että se pystyy saamaan mineraaleja Euroopasta ja käyttää joitain tiettyjä Keski-Aasian maita tämmöisenä satamana tämän toiminnan aikaansaamiseksi. En viitsi tässä kohdata mainita sen maan nimeä.

Toinen pitkän tähtäimen huoleni liittyy Kiinaan. Kiina tällä hetkellä tuottaa 50 prosenttia maailman teräksestä ja tuo omaan maahansa noin 70 prosenttia rautamalmista. Kiina myöskin hallinnoi joko jalostuksen näkökulmasta tai tuotannon näkökulmasta 70:tä prosenttia maailman litiumista. Kiina on se, joka tulevaisuudessa tulee olemaan koko Euroopan ja maailman haaste siinä, voimmeko me vastata niihin Kiinan uhkiin, jos se tekee tällaisen šakkimatin vihreän siirtymän näkökulmasta ja kykenee omalla toiminnallaan ja taloudellaan kontrolloimaan tulevaisuutta. Tämä kysymys turvallisuusnäkökulmasta tulee olemaan ensi vaalikaudella seuraavan eduskunnan pöydällä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vallin.

16.30 Veikko Vallin ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys kaivoslain uudistamisesta on tärkeä, sillä se vaikuttaa merkittävästi niin Suomen huoltovarmuuteen kuin

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

myös työllisyyteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Uudistamisen tärkeyttä ovat korostaneet monet eri tahot perussuomalaisten lisäksi.

Kaivostoiminta vaikuttaa todella monen ihmisen elämään. Perussuomalaisille tärkeä muutos on paikallisten asukkaiden oikeuksien puolustaminen. Kaivostoiminta perustuisi jatkossa kunnan laatimaan asemakaavaan tai oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, jolloin kunta voisi päättää kaavan laadinnasta mahdolliselle kaivosalueelle. Kuntalaisilla olisi näin ollen paremmat mahdollisuudet vaikuttaa esimerkiksi kaivostoiminnan rajaamiseen. Ajankohtaista tietoa ja koulutusta tulee kuitenkin lisätä kuntatasolla, jotta päätökset perustuvat oikeaan tietoon ja tutkimukseen. Vuosittaiset yleisötilaisuudet ovatkin oiva keino lisätä vuoropuhelua paikallisesti, jotta asukkaat kokevat tulevansa kuulluiksi.

Vaikutusmahdollisuuksiin liittyy kiinteästi myös tiedottaminen. Alueen asukkailla tulee olla tarpeeksi tietoa tulevista hankkeista, ja vuorovaikutusta asukkaiden, yrittäjien ja viranomaisten välillä tulee korostaa entisestään. Tiedottamisen parantaminen osaltaan parantaa myös paikallisia vaikutusmahdollisuuksia. Viranomaisyhteistyötä tulee tiivistää, ja lakia tulee jatkossa olla valmis päivittämään siltä osin kuin päivitystarpeita ilmenee.

Paikallisilla yrittäjillä kaivostoiminta voi vaikuttaa merkittävästi elantoon, erityisesti alueilla, missä elinkeino liittyy vahvasti luonto- ja matkailualaan. Perussuomalaiset puolustavat yrittäjiä ja pitävät tärkeänä, ettei yrittäjien elinkeino vaarannu tai elinkeinolle aiheudu merkittävää haittaa kaivostoiminnan vuoksi.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti yleisesti kannatettavat asiat tässä lakiesityksessä: Kuntalaisten tiedonsaantia ja päätösvaltaa parantavia ehdotuksia kannatetaan. Vuosittain pidettävät yleisötilaisuudet parantavat paikallisten tiedonsaantia. Hyvä, että kaivostoiminta edellyttää yleis- ja asemakaavan hyväksyntää hankkeelle, kuten aikaisemmin mainitsin. Viranomaisten yhteistyötä tulee jatkossa tiivistää. Saamelaisten oikeuksista tehtyjä kirjauksia pidetään yleisesti hyvinä. Varausjärjestelmän kiristyksiä pidetään yleisesti hyvinä. Ja kansallisen turvallisuuden huomioiminen on erityisen tärkeää. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

16.33 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kun tätä asiaa on käsitelty myös itse henkilökohtaisesti pitkään, niin asia on tullut varsin tutuksi. Kiitos kuitenkin myös kommenteista, jotka liittyivät edustaja Heikki Auton puheenvuorossa puheeseeni. Kyse ei ole kuitenkaan retoriikasta vaan asiaan perehtymisestä ja siihen vaikuttamisesta. Sen takia myöskin nämä puutteet ovat tässä itselleni valjenneet varsin perinpohjaisesti. Toki iso syy ja vaikutus ovat olleet myös meidän lausunnonantajillamme, joita ollaan kuultu erittäin runsaasti. Meillä on tainnut olla kahdessa käsittelyssä yhteensä yli 150 lausuntoa siellä talousvaliokunnan tietopohjana. Tätä tietysti on syytä myös jatkossa tarkastella, kuten tässä myös edellyttämme valiokuntana ja eduskuntana sitten, kun laki on hyväksytty. Eliikkä jatkotyö on tarpeellista.

Täällä on erittäin hyviä ja tarpeellisia muutosesityksiä myös arvostetuilta asiantuntijoilta saatu. Kaikkia niitä valitettavasti tosiaan työ- ja elinkeinoministeriö ei ottanut huomioon, mutta on kuitenkin myönteistä, että kokonaisuutena katsoen ympäristönsuojelun tason parantamiseksi on esitetty muutoksia, joilla lupaharkinnassa huomioidaan maisemalliset, ympäristölliset ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset nykyistä tehokkaammin. Ja näiden kysymysten tärkeyttä me myös tässä mietinnössä olemme yhteisesti korostaneet ja niiden eteen tehneet tässä paljon työtä.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Kaivosverosta on erillinen laki, ja totean, että kyllä paljon asiantuntijankempeksiä on siitä saatu myös siihen suuntaan, että tämä vero tyypillisesti kohdistetaan valtiolle ja sieltä sitten toki valtionosuusjärjestelmän kautta myös eri kunnille. Nyt tämä painopiste on aika vahvasti muutamassa kunnassa, mutta esimerkiksi naapurikunnat jäävät siinä huomiotta. Ei ole viisasta kohdistaa sitä nykyistä enempää yksittäisille kunnille, kun siitä tulee nyt jo pääosa osoitettua kunnille. Kaivannaiset voidaan vain kerran louhia, mutta siitä jää jäljet myös tuleville sukupolville, joten enemmän näkisin, että on mentävä siihen suuntaan, että huomioidaan se, kuinka iso ja kauaskantoinen päätös se on, eikä sitä ole tarkoitettu vain yhden kunnan yhden valtuustokauden budjettia paikkaamaan. Ja senpä takia nyt jatkossa on tärkeitä, että myös yhteiskunnan, koko meidän Suomen, harkinta tässä parane näiden yksittäisten kuntien lisäksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

16.36 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Se on kuitenkin karu fakta, että jos ei me Suomen maaperästä mineraaleja kaiveta, niin ne kaivetaan jostain muualta, tai sitten meidän pitää maailmanlaajuisesti tehdä muutos. Mutta kun tällä hetkellä kuitenkin kaikki esimerkiksi vannovat sähköautoilun nimeen, niin se tarkoittaa silloin, että meidän on pakko niitä tuotteita sieltä jostain maaperästä saada. Me saadaan ne Suomesta tai sitten me saadaan ne esimerkiksi Kongosta, mutta onko se kongolainen koboltti sitten jollain tavalla parempaa, kun se on lapsityövoimalla sieltä kaivettu, vai voitaisiinko me oikeasti ajatella kaivavamme sen täällä ihmisläheisemmin ja jopa vähän vahtien, miten meidän jutut täällä toimivat?

Huolestuneena yleisestikin tästä ilmapiiristä olen jotenkin näkemässä, että meillä on keskustelu mennyt siihen suuntaan, että meillä eduskunnassa on osa porukkaa, mikä on sitä mieltä, että mineraalit kaivetaan edelleen vaikka Afrikasta ja sitten ne afrikkalaiset yritykset tekevät päästökompensaation, niin että me täällä kasvatellaan metsistämme puutarhoja ja kompensoidaan muualla maailmassa olevien kaivosten hiilinieluja. Tämä ei ole oikeasti ihan järkevä ratkaisu juuri sen takia, että siellä muualla maailmassa kaivellaan ne malmit sieltä maan sisältä niin, että ei voi sanoa missään nimessä kestäväällä tavalla. Se on sanomatta selvää.

Täällä on esimerkiksi Saimaa ilman kaivoksia -ryhmäkin, johon itse kuulun, ja olen vähän siellä asioista keskustellut. Olen sitä mieltä, että missään nimessä, ei missään nimessä saa tulla tilannetta, että Saimaan vesistö vaarantuisi kaivoksen takia, mutta jos me pystytään se lainsäädännöllä, ympäristövalvonnalla ja ympäristönsuojelulla estämään, niin en näe, etteikö me voida kaivaa maaperästä meidän mineraaleja.

On sanomatta selvää, että meidän pitää saada siitä oma osuutemme, ja mieluummin niin, että meillä olisi jatkojalostusta riittävän paljon ja me viedään sitten täältä parempia tuotteita, ettei täältä vain viedä pelkästään sitä mineraalia maailmalle. Mutta jollei me siihenkään pystytä, niin pitää meidän kuitenkin pitää huoli määrättyllä lailla siitä, että siinä on taloudellisesti jonkunäköistä pohjaa edes ulkomaalaistenkin yritysten tehdä sitä, koska muuten ne menevät aivan varmasti johonkin muualle, esimerkiksi sinne Kongoon tai vastaavaan.

Silloin kun me täällä salissa olevat ihmiset haluamme jotain, meidän tarpeet on tähänkin mennessä tyydytetty, tavalla tai toisella, se on kuitenkin muistettava. Meidän pitää itse päästä eroon tästä maapalloa tuhlaavasta tavasta toimia, tai sitten meidän täytyy vain hy-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

väksyä, että jostain meidän täytyy sähköautoihinkin saatavat litiumit ja koboltit kaivaa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen.

16.39 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Vihreä siirtymä ja koko meidän teknologiaan perustuva elämäntapamme edellyttävät ja vaativat mineraaleja. Kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan karusti osoitti, niin tässä geopolitisessa ympäristössä, jossa nyt elämme, ei Suomi eikä myöskään Eurooppa voi olla riippuvainen kriittisistä raaka-aineista ja niiden tuonnista kolmansista maista tai yksittäisistä lähteistä, vaan vastuullista kaivostoimintaa pitää voida harjoittaa myöskin Euroopassa. Siksi lain lähtökohtana on se, että Suomen kaivoslainsäädäntö, kaivoksia koskeva sääntely, olisi tiukkaa ja ympäristö-vastuut täyttävää ja että meillä voitaisiin toteuttaa kaivannaisteollisuutta vastuullisimpana maailmassa. Siksi tässä lainsäädännössä on haettu ja mielestäni myöskin päästy lähelle sitä tasapainoa, missä yhdistyvät ympäristönsuojelun korkea taso, välttämättömien mineraalien ja raaka-aineiden saatavuus ja lisäksi paikallinen hyväksyttävyys. Tämä viimeinen, paikallinen hyväksyttävyys, tulee sitä kautta, että päätöksenteko siitä, voiko kaivostoimintaa tietyssä kunnassa harjoittaa, tehdään siellä lähellä eli lähidemokratiaa kunnioittaen ja niin, että ihmiset pääsevät siihen osallistumaan.

Lisäksi talousvaliokunta teki, kuten kerroin, välttämättömät kansallista turvallisuutta vahvistavat pykälät, joilla pyritään varmistamaan se, että lupaa ei myönnetä, jos toiminta vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, välttämättömyyksiä, kansallisesti tärkeää infrastruktuuria tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Tältä osin hallituksen esitys oli puutteellinen, ja pidän sitä merkkillisenä, että tällainen vajavainen lainsäädäntö oli päässyt etenemään maan hallituksen käsistä eduskuntaan. Eli nämä turvallisuushkat nousivat vahvasti asiantuntijakuulemisissa, ja sen pohjalta talousvaliokunta teki runsaasti parannuksia ja työtä sen eteen, että tämä lainsäädäntö täyttäisi vaatimukset myöskin turvallisuuden näkökulmista.

Haluan vielä kiittää valiokuntaa vastuullisesta työstä ja siitä keskitien etsimisestä, että kun kaivossääntely on varmasti sarjassaan vaativinta mahdollista lainsäädäntöä, kun joudutaan niin monia intressejä yhteensovittamaan ja varmistamaan eri näkökulmista, että lainsäädäntö on tasapainossa, niin tässä mielestäni talousvaliokunta onnistui. Korostamme myöskin sitä, että työ jatkuu kaivoslainsäädännön kehittämiseksi. Jätimme lausumia, jotka edellyttävät jatkotyötä ministeriöltä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

16.42 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tässä aiemmassa puheenvuorossa ennen puheenjohtajaa esitettiin muutamia yleisiä väitteitä, joilla kuitenkin ei ole loogista pohjaa.

Ensimmäinen koski sitä, että Suomessa pitää kaivaa paljon, ilmeisesti, koska muuten Kongossa tai jossain muualla maailmaa kaivetaan. No, tämä tietysti ei mene näin, jos kehitys menee siihen suuntaan, mitä on arvioitu ja mineraalien kokonaiskysyntä kasvaa globaalisti. Sehän tarkoittaa sitä, että Kongossa kaivetaan enemmän ja Suomessa kaivetaan enemmän ja monessa muussa sijainnissa kaivetaan enemmän. Eli kuitenkin tämä meidän tässä suhteessa pieni osuus kaivannaisista ei tule siis korvaamaan jonkun muun maan kai-

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

vannaisia, vaan tämä haaste on globaali, kuten edustaja myös siihen viittasi. Eli kokonais-kysynnän jatkuvaan kasvuun täytyy silloin tuoda myös uusia kestävämpiä ratkaisuja ja myöskin tässä suhteessa vähentää uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä.

Toinen väite on se, että Suomessa olisi jo nyt riittävän vastuullista kaivostoimintaa. No, näin ei ole. Meillä ei ole esimerkiksi riittävää sääntelyä kaivosten pohjarakenteiden kestävyys-teen — tämä on vain yksi esimerkki. Me ei vaadita suljettuja kiertoja jätevesille. Meillä on paljon tekemistä, ja meidän todella pitää nyt yhteisesti — moni on sen todennut — vaatia myös kestävämpää ympäristösäätelyä, ja sitähan tässä eduskunta haluaa edellyttää.

Sitten kolmas väite on usein se, että kun on havaittu näitä geopolittisia riskejä, niin nyt sitten automaattisesti huoltovarmuus ja tällainen strateginen omavaraisuus parantuisivat. Mutta nehan eivät parane, mikäli lainsäädännössä ei tehdä niitä parantavia muutoksia, ja kun Suomen kaivoslainsäädäntö on perusrakenteeltaan tällainen valtauseriaatteen pohjautuva lainsäädäntö, niin se on hyvin altis sellaisille riskeille, jotka nimenomaan liittyvät näihin kysymyksiin. Elikkä tätä valtauseriaatteen perustuvaa lainsäädäntörakennetta pitäisi muuttaa paljon vahvemmin, jotta meillä olisi sitä strategista omavaraisuutta ja huoltovarmuutta, koska tässä nykyisessä lainsäädännössä Suomen valtio, yhteiskunta, ei omista niitä mineraaleja, vaan ne omistaa se yhtiö, joka ensimmäisenä tekee tämän varauksen. Tällä lainsäädännöllisellä rakenteella on toki hyvin vaikea sitten vahvistaa omavaraisuutta. Moni muu maa on hoitanut toisin kaivoslainsäädäntönsä, eli siellä yhteiskunnalla on todellakin tämä strateginen omistajuus sen yhteiskunnan maaperän mineraaleihin. Tästä toisesta näkökulmasta Norjahan on erinomainen esimerkki: Norja on pystynyt hyödyntämään omia luonnonvarojaan koko yhteiskunnan hyödyksi. Tässä on siis vielä paljon kehitettävää myös tästä näkökulmasta.

Ei pidä olla sinisilmäinen ja naiivi sen suhteen, että nämä asiat ratkeavat, jos me ei niitä itse täällä lainsäädännöllä korjata, ja tässä nyt tehdään muutamia askeleita siihen suuntaan, mutta työ kyllä jatkuu vihreiden näkökulmasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

16.45 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puheenjohtaja! Täytyy sanoa, että nyt edustaja Holopaisen puhe oli minulle aika hämmäntävää. Te otatte esiin sen, että meidän määrät täällä, mitä me kaivetaan, ovat sen verran pieniä, että niillä ei ole juuri mitään merkitystä globaalisti. Miksi me sitten tehdään koko ajan ilmastoasioita? Me ollaan koko ajan yritetty kertoa siitä, että meidän osuus ilmaston parantamisesta on tolkkottoman pientä, ja aina on ollut tämä sama puhe siinä kohtaa, että meidän pitää tehdä kyllä meidän osuutemme ja meidän pitää olla johtavana siinä ja meillä pitää olla kunnianhimoa siinä. Ja nyt sitten, kun on asia toisinpäin, sen jälkeen onkin niin, että se on niin pientä, ettei sillä ole mitään merkitystä. Se on tasan tarkkaan niin, että se, mitä me ei kaiveta täällä, kaivetaan jossain muualla ja todennäköisesti kestävämmällä. Siitähan tässä on kyse. Kyllä minä olen siinä mielessä samaa mieltä, että ei me maailmaa pelasteta sillä, että me pelkästään Suomesta niitä kaivetaan, mutta tämä sama ilmiö on siinä asiassa, niin kuin minä sanoin, ettei me maailmaa pelasteta sillä, että me ruuskitaan itseämme koko ajan kasvavilla veroilla sen takia, että me saadaan päästöjämme ajettua alas. Me pelastetaan tämä maailma oikeasti muuttamalla koko meidän elintapoja.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

16.47 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Niin, totesin, että kun kokonaiskysynnän arvioidaan globaalisti kasvavan, ei ole sellaista tilannetta näköpiirissä, kuten edustaja ja moni muukin on kuvaillut, jossa ikään kuin me korvattaisiin jonkun muun maan kasva-va kaivannaismäärä Suomen louhinnalla. Jos se kokonaiskysyntä globaalisti kasvaa, niin se kasvaa niin Suomessa kuin sitten monessa muussakin sijainnissa, ja tämän totesin. Eli Suomi ei silloin voi omalla toiminnallaan täällä parantaa esimerkiksi Kongon kaivostoimin-
nin vastuullisuutta, vaan vaatimalla muissa sijainneissa, itse asiassa niin kuin nyt EU:ssa on tehtykin, parannuksia sen osalta, että kaikissa näissä kriittisissä mineraaleissa haettaisiin parempaa vastuullisuutta, jolloin sitten myös kaikki se kaivostoiminta, mikä tapahtuu vaikkapa Afrikassa ja tuodaan EU-alueelle, olisi vastuullisempaa. Sehän on se keino vaikuttaa vastuullisuuteen siellä. Täällä Suomessa me voidaan parantaa kaivostoimin-
nan vastuullisuutta parantamalla ympäristönsuojelun tasoa, mitä tässä nyt hieman askeleit-
tain ollaan tekemässä, ja toki tässä mietinnössä vielä enemmänkin vaaditaan. Eli se on se, mikä on meidän käsissä. Toisaalla on sitten tämä vastuullisuuslainsäädäntö, jolla vaikutetaan niihin hankintaketjuihin.

Se on ihan totta, että ratkaisuja ei ole vielä lopullisesti. Tämä on myös erittäin ristiriitai-
nen tavoite, jossa samaan aikaan pyritään vähentämään uusiutumattomien luonnonvarojen
kulutusta ja sitten toisaalla niitä tarvitaan. Kuten tässä edustaja taisi todeta, on syytä myös
pysähtyä tämän kysymyksen äärelle, miten tämä kokonaisvastuullisuus silloin toteutetaan.

Mutta joitakin selkeitä asioita siellä toki on, ja sellaisia väittämiä ei pidä tehdä, joilla ei
ole todellisuuspohjaa sitten kuitenkaan. Tämä on kohtuullisen monimutkainen asia ratkais-
tavaksi, ja täytyy toivoa, että ylikulutukseen todellakin puututaan vahvemmin ja myöskin
sitten kestävämpiä materiaali-innovaatioita saadaan tilalle, ja myöskin kiertotaloutta tarvi-
taan. Nämä ovat vain osaratkaisuja, mutta toki toivoisi, että saisi kuulla enemmän kom-
mentteja myös näitä tukien. Yhteinen haaste kyllä varmasti.

Ja kuten tässä edustaja toivoi, toivottavasti ei sinne Saimaalle nyt sitten ainakaan sem-
moisiin kriittisiin kohteisiin, jos minnekään, niitä kaivoksia perusteta. Tähän me voimme
vaikuttaa täällä eduskunnassa yhteisesti — ja myöskin esimerkiksi aikaisemmin todettuun
Päijänteen varaukseen. Voi olla, että olisimme yhteiskuntana suojelleet juomaveden, mut-
ta silloin on täysin turhaa antaa lainsäädännöllä tehdä tällaisia varauksia, jos ne ovat sellai-
sia varauksia, joita ei katsota yhteiskunnallisesti kestäviksi. Tähän toki nyt sitten on myös
syytä puuttua, että ylipäätään luodaan ihmisille varmuutta ja yrityksille, myös muille yri-
tyksille kuin kaivosyrityksille, varmuutta heidän omasta investointiympäristöstään.
[Sheikki Laakso: Lopetetaan kaivokset ja pelastetaan maailma — mahdoton yhtälö!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 126/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen si-
sällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääkelain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 314/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 45/2022 vp

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 314/2022 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 250/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 21/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 250/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 248/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 22/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 248/2022 vp sisältyvät 1.—7. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 251/2022 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 27/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 251/2022 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lohienkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistöissä

Hallituksen esitys HE 289/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 29/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 15.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

14. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 2/2022 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 8/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 15.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

15. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2022 aluevaaleissa

Kertomus K 23/2022 vp
Valiokunnan mietintö TrVM 11/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 15.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle maksupalveluntarjoajien tiedonantovelvollisuutta koskeväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 317/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 41/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 15.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

17. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisesta Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon; osallistuminen koulutus- ja neuvonantotehtäviin Puolassa

Valtioneuvoston selonteko VNS 17/2022 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 15/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 15.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

18. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 15.2.2023 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.53.

Pöytäkirja PTK 167/2022 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola